

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, XXX г.
[...] (2023) XXX draft

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Насоки на Комисията относно прилагането на дерогацията от член 101 от ДФЕС
по отношение на споразуменията за устойчивост на селскостопанските
производители в съответствие с член 210а от Регламент (ЕС) 1308/2013**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки на Комисията относно прилагането на дерогацията от член 101 от ДФЕС по отношение на споразуменията за устойчивост на селскостопанските производители в съответствие с член 210а от Регламент (ЕС) 1308/2013

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение.....	4
1.1	Общ контекст	4
1.1.1	Контекст на политиката	4
1.1.2	Създаване на изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС с член 210а.....	6
1.2	Правен контекст на изключението	6
1.2.1	Член 210а е от значение само за споразумения за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията	6
1.2.2	Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията и които не удовлетворяват условията по член 210а, може да се ползват от други правила.....	7
1.3	Цел и приложно поле на насоките	8
2	Приложно поле на член 210а по отношение на лицата и продукти, обхванати от разпоредбата	9
2.1	Определение за предприятие и за споразумение за устойчивост съгласно член 210а	9
2.2	Приложно поле на член 210а по отношение на лицата	11
2.3	Продукти, попадащи в приложното поле на член 210а	13
3	Материален обхват на член 210а	14
3.1	Цели във връзка с устойчивостта, попадащи в приложното поле на член 210а	15
3.2	Стандарти за устойчивост, прилагани съгласно член 210а	17
3.2.1	В споразумението за устойчивост трябва да се определи стандарт за устойчивост, отнасящ се до цел във връзка с устойчивостта	17
3.2.2	Стандартите за устойчивост следва да водят до осезаеми и измерими резултати или в случаите, в които това не е	

	подходящо, до резултати, които са видими и могат да бъдат описани.	18
3.2.3	Стандартите за устойчивост трябва да са по-високи от съответния задължителен стандарт	19
4	Ограничения на конкуренцията	21
4.1	Какво представлява ограничение на конкуренцията?	21
4.2	Какво не представлява ограничение на конкуренцията?	23
5	Понятието „необходимост“ съгласно член 210а	24
5.1	Въведение	24
5.2	Понятието за необходимост	25
5.3	Етап 1 — Необходимостта от споразумението, свързано с устойчивостта	26
5.3.1	Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин като се действа самостоятелно?	29
5.3.2	Необходимост от разпоредба(и) във връзка със споразумението, свързано с устойчивостта	32
5.4	Етап 2 — Необходимостта от ограничения на конкуренцията.....	35
5.4.1	Естество на ограничението	35
5.4.2	Интензивност на ограничението	37
5.5	Примери за прилагането на теста за необходимост	39
6	Временен обхват на член 210а	46
6.1	Споразумения за устойчивост, сключени преди публикуването на насоките	46
6.2	Непреодолима сила	46
6.3	Преходен период	47
6.4	Непостигане на стандарта	47
6.5	Текущ и непрекъснат преглед на необходимостта	48
6.5.1	В кои случаи е вероятно вече да не се изпълнява условието за необходимост?	48
6.5.2	Какви са вариантите за страните, когато ограниченията вече не се определят за необходими?	51
7	Система за издаване на становища по член 210а	52
7.1	Заявители на искането	52
7.2	Съдържание на искането	53
7.3	Оценка на Комисията и съдържание на становището	53
7.4	Срок за представяне на становище	54
7.5	Промяна в обстоятелствата след приемането на становище.....	54

7.6	Последици от дадено становище	55
8	Последваща интервенция от страна на Комисията и националните органи за защита на конкуренцията съгласно член 210а, параграф 7	55
8.1	Постигането на целите на ОСП е застрашено	56
8.2	Изключване на конкуренцията.....	58
8.3	Процедурни аспекти.....	61
9	Доказателствена тежест за изпълнението на условията по член 210а ...	62
	Приложение А — Блок-схема на оценката по член 210а	63
	Приложение Б — блок-схема на оценката по теста за необходимост	64
	Приложение В — Речник на термините.....	65
	Приложение Г — Член 210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013 — Вертикални и хоризонтални инициативи за устойчивост	67
	Приложение Д — Примери за ограничения на конкуренцията.....	69
1.	Ограничения, свързани с цената	69
2.	Ограничения, свързани с продукцията.....	70
3.	Ограничения, свързани с входящите ресурси	71
4.	Ограничения, свързани с клиенти, доставчици или територии	72
5.	Ограничения, свързани с обмен на информация.....	74
6.	Ограничения, свързани с начина, по който се определят стандартите за устойчивост	75

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 Общ контекст

1.1.1 Контекст на политиката

- (1) Настоящите насоки имат за цел да обяснят условията за прилагане на член 210а от Регламент (ЕС) № 1308/2013 за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти¹ („Регламента за ООП“), който беше въведен с Регламент (ЕС) 2021/2117² („член 210а“).
- (2) Член 210а беше въведен като част от реформата на общата селскостопанска политика (ОСП) от 2021 г., за да се подпомогне преходът към устойчива продоволствена система на ЕС.
- (3) За устойчиво развитие се говори в член 3, параграфи 3 и 5 и в член 21, параграф 2, буква е) от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и в член 11 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). То е и приоритетна цел, заложена в политиките на ЕС като цяло. Комисията също така е поела ангажимент за изпълнение на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР)³. В съответствие с този ангажимент Европейският зелен пакт представлява стратегия за растеж за превръщането на ЕС в по-справедливо и по-благоприятно общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която от 2050 г. нататък няма да има нетни емисии на парникови газове и в която икономическият растеж не зависи от използването на ресурси⁴.
- (4) Две от основните стратегии, залегнали в Зеления пакт, са от значение за веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти. В стратегията за биологичното разнообразие⁵ е поставена амбициозната цел да се постигне обрат в тенденцията към загуба на биологично разнообразие чрез инвестиране в опазването и възстановяването на природата. В

---

¹ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

² Регламент (ЕС) 2021/2117 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1308/2013 за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти, (ЕС) № 1151/2012 относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни, (ЕС) № 251/2014 за определяне, описание, представяне, етикетиране и правна закрила на географските указания на ароматизирани лозаро-винарски продукти и (ЕС) № 228/2013 за определяне на специфични мерки за селското стопанство в най-отдалечените региони на Съюза (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 262).

³ Резолюция, приета от Общото събрание на 25 септември 2015, 70/1 г., „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“.

⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският зелен пакт“ — COM(2019) 640 final.

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“, COM(2020)380 final.

стратегията „От фермата до трапезата“⁶ предизвикателствата пред устойчивите продоволствени системи са разгледани по цялостен начин. Това включва устойчиви практики за производство, преработка и търговия с храни, но също и устойчиво потребление на храни, здравословно хранене и намаляване на разхищението на храни. Преминването към устойчива продоволствена система може да донесе екологични, здравни и социални ползи и да предложи икономически преимущества.

- (5) В двете стратегии от Зеления пакт са описани редица незадължителни количествено измерими цели за подобряване на устойчивостта на селското стопанство до 2030 г., в т.ч. за: i) намаляване на общите продажби на антимикробни средства за селскостопански животни и за аквакултури; ii) намаляване на общата употреба на химически пестициди и на употребата на по-опасни пестициди, както и на свързания с тях риск; iii) понижаване на загубите на хранителни вещества в следствие на употребата на торове; iv) увеличаване на площта на земята, обработвана по правилата на биологичното земеделие; и v) увеличаване на количеството площи, характеризирани се с високо разнообразие на ландшафта⁷. В стратегиите се описват редица действия, включително законодателни инициативи, за постигане на тези цели.
- (6) Операторите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, включително селскостопанските производители, играят решаваща роля в тези стратегии, при съблюдаване на задължителните стандарти на равнището на ЕС и на национално равнище. Те могат да повишат устойчивостта и като надхвърлят задължителните стандарти на равнището на ЕС и на национално равнище.
- (7) Това може да бъде предизвикателство за отделния производител на селскостопански продукти („производител“) по-конкретно поради необходимите ресурси. Сътрудничеството във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти може да стимулира навлизането на устойчиви практики в по-голяма степен от изискваното съгласно правото на ЕС и националното право.
- (8) Операторите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти може да бъдат възпрепятствани да се включат в сътрудничество поради опасения, свързани с прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС спрямо такова сътрудничество.

---

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система“, COM(2020) 381 final.

⁷ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“, COM(2020/380) 7 final, стр. 7.

1.1.2 Създаване на изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС с член 210а

- (9) С член 210а се създава изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС. Той беше приет от Европейския парламент и от Съвета по силата на член 42 от ДФЕС.
- (10) В приложното поле на член 210а попадат споразуменията, решенията и съгласуваните практики на производители на селскостопански продукти, които са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти и които имат за цел да прилагат стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право. Тези споразумения могат да бъдат или между производители („хоризонтални споразумения“), или между производители и други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти („вертикални споразумения“).
- (11) За целите на настоящите насоки понятието „споразумение, свързано с устойчивостта“, означава всеки вид споразумение, решение или съгласувана практика на производители (между производители или между производители и други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти), което или която е свързано(а) с производството или търговията със селскостопански продукти и което или която има за цел да прилага стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право, независимо от формата на сътрудничество.
- (12) Споразуменията за устойчивост, които отговарят на условията по член 210а, не се забраняват, като за целта не се изисква предварително решение на публичен орган.

1.2 Правен контекст на изключението

1.2.1 Член 210а е от значение само за споразумения за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията

- (13) Член 101, параграф 1 от ДФЕС съдържа обща забрана по отношение на споразумения, решения и съгласувани практики и споразумения на сдружения, с които се ограничава конкуренцията. С други думи, споразумение, с което се ограничава конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от ДФЕС, автоматично е нищожно (и на страните може да се наложат глоби), освен ако не отговаря на условията за освобождаване съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС или за конкретно изключение съгласно член 210а или друга разпоредба от правото на ЕС.
- (14) С член 210а се създава изключение от член 101, параграф 1 от ДФЕС за определени видове споразумения, свързани с устойчивостта. Член 101, параграф 1 от ДФЕС не се прилага по отношение на споразумения за устойчивост, които удовлетворяват условията на член 210а. Това означава, че при определени условия със споразуменията, свързани със стандартите за устойчивост, може да се ограничава конкуренцията.

- (15) Както при всички изключения от общ принцип, приложното поле на член 210а трябва да се тълкува ограничително⁸. Целите и условията за прилагане на член 210а и неговите ограничения произтичат изключително от самия Регламент за ООП.
- (16) Видовете споразумения за устойчивост, които вероятно попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС, са обяснени в раздел 4 от настоящите насоки.
- 1.2.2 *Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията и които не удовлетворяват условията по член 210а, може да се ползват от други правила*
- (17) Споразуменията за устойчивост, които не удовлетворяват условията по член 210а, може да избегнат забраната, установена в член 101, параграф 1 от ДФЕС, ако попадат в обхвата на други изключения, като онези, предвидени в членове 152, 209 или 210 от Регламента за ООП.
- (18) Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава конкуренцията и които не са обхванати от приложното поле на член 210а и на други изключения, предвидени в Регламента за ООП, са предмет на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Производителите и операторите следва да анализират такива споразумения в контекста на хоризонталните насоки⁹ и вертикалните насоки¹⁰ и следва да преценят дали техните споразумения могат да бъдат освободени съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС, включително съгласно някой от регламентите за групово освобождаване¹¹.

---

⁸ Вж. в тази връзка решение от 24 октомври 1995 г., *Bayerische Motorenwerke*, C-70/93, т. 28; решение от 30 април 1998 г., *Cabour and Nord Distribution Automobile/Arnor „SOCO“*, C-230/96, т. 30; решение от 28 април 1998 г., *Javico*, C-306/96, т. 32; решение от 17 юни 2010 г., *Комисия/Франция*, C-492/08, т. 35; решение от 7 март 2017 г., *Marine Harvest/Комисия*, дело T-704/14, т. 201.

⁹ Съобщение на Комисията „Насоки относно приложимостта на член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на споразуменията за хоризонтално сътрудничество“, 2011/C 11/01.

¹⁰ Съобщение от Комисията, Одобрение на съдържанието на проект на съобщение на Комисията — Известие на Комисията: Насоки относно вертикалните ограничения (2021/C 359/02), C/2021/5038.

¹¹ Регламент (ЕИО) № 2821/71 на Съвета от 20 декември 1971 г. относно прилагането на член 85, параграф 3 от Договора за категории споразумения, решения и съгласувани практики (ОВ L 285, 29.12.1971 г., стр. 46); Регламент (ЕС) № 1217/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за изследвания и разработки (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 36). Регламент (ЕС) № 1218/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за специализация (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 43); Регламент № 19/65/ЕИО на Съвета от 2 март 1965 г. за прилагането на член 85, параграф 3 от Договора по отношение на определени категории споразумения и съгласувани практики (ОВ 36, 6.3.1965 г., стр. 533); Регламент (ЕО) № 1215/1999 на Съвета от 10 юни 1999 г. за изменение на Регламент № 19/65/ЕИО относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на някои категории споразумения и съгласувани практики (ОВ L 148, 15.6.1999 г., стр. 1); Регламент (ЕС) № 461/2010 на Комисията от 27 май 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз към категориите вертикални

1.3 Цел и приложно поле на насоките

- (19) Настоящите насоки имат за цел да се осигури правна сигурност, като се окаже съдействие на производителите и операторите във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти при оценката на техните споразумения, свързани с устойчивостта. Насоките също така са предназначени да ориентират националните съдилища и националните органи за защита на конкуренцията относно прилагането на член 210а. В тях се предоставят указания относно: i) приложното поле на член 210а по отношение на лицата, както и относно продуктите, обхванати от разпоредбата; ii) материалното приложно поле на член 210а; iii) видовете ограничения на конкуренцията, обхванати от разпоредбата; iv) понятието „необходимост“ съгласно член 210а; v) приложното поле във времето на член 210а; vi) процедурата за искане на становище от Комисията относно това дали дадено споразумение за устойчивост удовлетворява изискванията по член 210а; vii) условията за последваща интервенция от страна на Комисията и на националните органи за защита на конкуренцията; както и относно viii) тежестта на доказване по отношение на това дали са удовлетворени условията по член Article 210а. Като се има предвид огромното разнообразие на видовете споразумения за устойчивост и на техните комбинации, както и на пазарните условия, в които те функционират, е невъзможно да бъдат дадени указания, приспособени към всеки възможен сценарий. Поради това настоящите насоки не представляват „контролен списък“, който може да се прилага механично. Всяко споразумение за устойчивост трябва да бъде оценявано в специфичния му стопански и правен контекст.
- (20) Насоките са предназначени да бъдат в помощ на производителите и операторите на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, които обмислят дали да сключат споразумение за устойчивост, или на онези, които вече са сключили такова споразумение. Единствено Съдът на Европейския съюз е компетентен да тълкува авторитетно член 210а.

споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства (ОВ L 129, 28.5.2010 г., стр. 52). Регламент (ЕС) 2022/720 от 10 май 2022 г. на Комисията за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики (ОВ L 134, 11.5.2022 г., стр. 4).

2 ПРИЛОЖНО ПОЛЕ НА ЧЛЕН 210А ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛИЦАТА И ПРОДУКТИ, ОБХВАНАТИ ОТ РАЗПОРЕДБАТА

2.1 Определение за предприятие и за споразумение за устойчивост съгласно член 210а

- (21) Съдът е определил, че „предприятие“ е „всяко образувание, състоящо се от персонални, материални и нематериални елементи, което извършва икономическа дейност, независимо от своя правен статут и начин на финансиране“¹². Всяко физическо или юридическо лице е предприятие, ако предлага продукти или услуги на даден пазар. Предприятие може да бъде например отделен земеделски стопанин, семейно стопанство, земеделска кооперация, предприятие за преработка на хранителни продукти или мултинационална верига от търговци на дребно. В някои случаи публичните органи са предприятия, ако участват в икономическа дейност, която не е задача, която е част от съществени функции на държавата¹³.
- (22) Тъй като понятието „предприятие“ е с икономически характер, едно-единствено предприятие може да обхваща много юридически лица¹⁴. Това означава, че споразумение между дружество майка и изцяло притежавано от него дъщерно дружество или споразумение между две дъщерни дружества, изцяло притежавани от дружеството им майка, не може да бъде в нарушение на член 101, параграф 1 от ДФЕС, понеже споразумението не е между различни предприятия¹⁵.
- (23) Понятието „споразумение“ обхваща всеки акт, при който две или повече предприятия изразяват съгласието си за сътрудничество¹⁶. Формата, под която е изразено това съгласие, е без значение. Споразумение може да представлява както подписаният и нотариално заверен договор или „джентълменското споразумение“, така и размяната на емотикони в текстови съобщения.
- (24) Понятието „сдружение на предприятия“ означава образувание, независимо от неговата форма, което се състои от предприятия от един и същ общ вид и което поема отговорността да представлява и защитава общите им

---

¹² Решение от 16 юни 1987 г., *Комисия/Италия*, дело 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, т. 7; решение от 18 юни 1998 г., *Комисия/Италия*, дело 35/86, ECLI:EU:C:1998:303, т. 36; решение от 12 септември 2000 г., *Павлов и др.*, съединени дела C-180/98—C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, т. 75; решение от 25 март 2021 г., *Deutsche Telekom/Комисия*, C-152/19 P, ECLI:EU:C:2021:238, т. 72.

¹³ решение от 18 март 1997 г., *Diego Calì & Figli Srl/Servizi ecologici porto di Genova SpA (SEPG)*, C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, т. 22.

¹⁴ Съвместното упражняване на стопанска дейност обикновено се оценява чрез анализ на наличието на функционални, икономически и органични връзки между субектите. Вж. например решение от 16 декември 2010 г., *AceaElectrabel Produzione SpA/Комисия*, дело C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, т. 47—55; решение от 10 януари 2006 г., *Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze и др.*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, т. 112.

¹⁵ Решение от 24 октомври 1996 г., *Viho Europe BV/Комисия*, C-73/95 P, ECLI:EU:C:1996:405, т. 15—18.

¹⁶ Решение от 6 януари 2004 г. *BAI и Комисия/Bayer*, съединени дела C-2/01 P и C-3/01 P, ECLI:EU:C:2004:2, т. 97.

интереси спрямо други икономически оператори, държавни органи и обществеността като цяло¹⁷. Някои примери за сдружения са: търговски органи, професионални и регулаторни организации, както и кооперации, които сами по себе си не осъществяват стопанска дейност в сферата, която координират. Понятието „решение на сдружение на предприятия“ е широко и обхваща: i) правила и разпоредби; ii) официални решения, които са задължителни за един или повече от членовете; iii) кодекси на поведение; и iv) препоръки с незадължителен характер, които отразяват решимост от страна на сдружението да координира поведението на своите членове на пазара съобразно с условията, предвидени в препоръката.

- (25) Понятието „съгласувана практика“ означава форма на координация между предприятията, която, без да стига до осъществяването на същинско споразумение, съзнателно подменя рисковете на конкуренцията с практическо сътрудничество¹⁸. Така например преднамереният обмен на поверителна информация между конкуренти би могъл да им позволи да се конкурират не толкова усилено, дори ако никога не са обсъждали изрично ограничаването на взаимната си конкуренция.
- (26) От гледна точка на практиката разграничението между „споразумения“, „решения на сдружения“ и „съгласувани практики“ е изкуствено. Съдът е определил, че понятията се припокриват и че имат за цел „да се обхванат форми на тайно договаряне, които имат едно и също естество и се разграничават само по своите интензивност и проявни форми“¹⁹.

Пример 1: производител започва да сертифицира всички свои ягоди като продукти без пестициди и начислява премия над цените на своите конкуренти. Конкурентен производител забелязва, че първият производител успява да продаде всички свои ягоди на по-високата цена и започва да прави същото. Скоро други производители започват да правят същото и са в състояние да начисляват премия за това, че ягодите им са сертифицирани като продукти без пестициди. В тази ситуация не е налице споразумение: всеки производител действа независимо, като взема предвид настоящото или предвидимото поведение на конкурентите си.

Пример 2: група производители провеждат среща, за да обсъдят начини за въвеждане на по-устойчиво отглеждане на ягоди. Те разискват как да спрат да прилагат пестициди върху ягодите си, но изразяват безпокойство, че ако направят това поотделно, конкурентите ще подбиват цените им. Всеки от тях посочва, че няма да използва пестициди през следващия сезон, ако другите се съгласят да поемат същия ангажимент. Те не оформят това в писмен документ. Никой от производителите не прилага пестициди върху ягодите си през следващата година. Това представлява споразумение. Въпреки че не е било изготвено в писмена форма, производителите са изразили ясно намерението

¹⁷ Заключение на генералния адвокат Léger, представено на 10 юли 2001 г., *Wouters*, C-309/99, EU:C:2001:390, т. 61.

¹⁸ Решение от 14 януари 2021 г., *Kilpailu- ja kuluttajavirasto*, дело C-450/19, ECLI:EU:C:2021:10, т. 22.

¹⁹ Решение от 8 юли 1999 г., *Комисия/Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, т. 131.

си да следват конкретно поведение на пазара както чрез изявленията си на срещата, така и чрез реалното спазване на заявеното от тях поведение.

2.2 Приложно поле на член 210а по отношение на лицата

- (27) Член 210а се прилага за споразумения за устойчивост, по които е страна най-малко един производител на селскостопански продукти и които са сключени с други производители (хоризонтални споразумения) или с един или повече оператори на различни равнища на веригата за доставки на храни (вертикални споразумения), включително на равнище разпространение и включително с търговци на едро и дребно.

Пример: дадено хоризонтално споразумение може да се отнася например до поемане на ангажимент между конкуриращи се производители да отглеждат домашни птици само съобразно с определени стандарти за хуманно отношение към животните, които са по-високи от предписанията на правото на ЕС или националното право. Дадено вертикално споразумение може да се отнася например до поемане на ангажимент между определени производители и дистрибутори да предлагат на пазара само домашни птици, които са отгледани съобразно с определени стандарти за устойчивост, по-високи от предписанията на правото на ЕС или националното право.

- (28) Страните по споразумения за устойчивост трябва да включват един или повече производители на селскостопански продукти. Те могат да включват и други оператори на различни равнища на производството, преработката и търговията във веригата за доставка на храни, включително разпространението. В настоящите насоки страните по споразумения за устойчивост са наричани общо „оператори“. Операторите от гледна точка на практиката са изброени по-долу:

производители: това са производители на селскостопански продукти, както са определени в приложение I към ДФЕС и са подробно описани в приложение I към Регламента за ООП. Това включва производители на селскостопански суровини и производители на определени преработени селскостопански продукти, които са изброени в приложение I (като предприятия за преработка на захар, произвеждащи захар, или мелничарски предприятия, произвеждащи брашно);

оператори „на равнището на производството“: тук се включват доставчици на входящи ресурси (семена, пестициди, оборудване, строителни работи и др.) за производство на селскостопански продукти и доставчици на опаковки, доколкото всички тези доставчици имат за цел да спомогнат за постигането на стандарта за устойчивост (както е посочен в раздел 3.2) чрез изпълнение на споразумението, свързано с устойчивостта;

оператори „на равнището на преработката“: тук се включват оператори (понякога наричани преработватели, а понякога — производители), които преработват селскостопански продукти с цел производство на други продукти, невключени в приложение I, доколкото тези оператори имат за цел да спомогнат за постигането на стандарта за устойчивост (както е посочен в раздел 3.2) чрез изпълнение на споразумението, свързано с устойчивостта;

оператори „на равнището на търговията, включително разпространението“: тук се включват търговци, търговци на едро, търговци на дребно и доставчици на услуги по приготвяне и доставяне на храна, както и транспортни и логистични предприятия, доколкото тези оператори имат за цел да спомогнат за постигането на стандарта за устойчивост (както е посочен в раздел 3.2) чрез изпълнение на споразумението, свързано с устойчивостта.

- (29) Страните по споразумения за устойчивост може да са отделни оператори и сдружения или други колективни образувания, включващи производители или други предприятия, описани по-горе — независимо от тяхното правно естество или това дали са официално признати съгласно правото на ЕС или националното право — ако поне една от страните по споразумението за устойчивост е производител или сдружение на производители. Такива колективни образувания могат да бъдат например организации на производители (ОП), сдружения на ОП или междубраншови организации (МБО).
- (30) Не е от значение дали страна по споразумение за устойчивост е установена в ЕС или извън него, стига споразумението за устойчивост да се изпълнява в ЕС или отрицателните последици върху конкуренцията от него да може да се усетят на единния пазар²⁰.
- (31) Спазването на стандарт за устойчивост само по себе си не е достатъчно, за да представлява споразумение за целите на прилагането на член 210а. За да може спазването на стандарт за устойчивост да води до наличието на споразумение, трябва да бъде изпълнена следваща стъпка, а именно съответните оператори във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти да изразят намерението си съвместно да спазват споразумението (т.е. да е налице съгласувана воля). На практика разликата между споразумение за приемане на стандарт за устойчивост и обикновеното спазване на стандарт е това, че в случай на обикновено спазване операторът може да реши едностранно да спре прилагането на стандарта по всяко време.
- (32) Операторът става страна по споразумение за устойчивост за целите на член 210а, когато по отношение на споразумението е налице съгласувана воля с другите страни по него. Съгласуваната воля следва да представлява точно изразяване на намеренията на страните²¹.
- (33) За да може споразумение за устойчивост да попада в приложното поле на член 210а, параграф 2, поне една от страните по него трябва да е производител. Следователно производителите са основните страни по споразумения, свързани с устойчивостта. Производителите, които са страни по споразумение в момента на неговото създаване, трябва да вземат участие в преговорите, приемането и прилагането на стандарта. Това не е пречка

---

²⁰ Вж. в тази връзка решение от 6 септември 2017 г., *Intel*, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, т. 40—45 и цитираната в него съдебна практика.

²¹ Вж. в тази връзка решение от 26 октомври 2000 г., *Bayer AG/Комисия*, T-41/96, ECLI:EU:T:2000:242, т. 69; решение от 13 юли 2006 г., *Комисия/Volkswagen*, C-74/04 P, ECLI:EU:C:2006:460, т. 39; решение от 30 април 2009 г., *CD-Contact Data GmbH*, T-18/03, ECLI:EU:T:2009:132, т. 48.

производители да станат страна по споразумение за устойчивост на по-късен етап, без да са взели участие в преговорите по споразумението или приемането му, ако е налице съгласувана воля, че те ще бъдат обвързани от въпросното споразумение.

Пример 1: няколко различни вериги супермаркети, които, взети заедно, формират 70 % от покупките на едро на ябълки в държава членка, се договарят да закупуват само ябълки, които са сертифицирани като продукти без пестициди, за да се стимулира устойчивото отглеждане на ябълки. Тъй като на тази група се пада толкова голям дял от покупките, повечето производители на ябълки смятат, че нямат друг избор, освен да следват стандарта, установен от групата от вериги супермаркети. Те спират да използват пестициди и сертифицират своите ябълки като продукти без пестициди, вместо да поемат риска да не са в състояние да продадат продукцията си от ябълки. Видимо е налице споразумение между веригите супермаркети. Производителите на ябълки обаче не са страни по това споразумение. Въпреки че тези производители доставят продукти, които отговарят на стандарт за устойчивост, те самите не са се споразумели с веригите супермаркети относно съдържанието на стандарта и техният избор да спазват стандарта не зависи от това други производители на ябълки да спазват този стандарт. Следователно тези производители не са страна по споразумението, сключено между веригите супермаркети в групата. Това обаче не е пречка в бъдеще производителите да станат страна по споразумение за устойчивост с веригите супермаркети.

Пример 2: при един малко по-различен сценарий група от вериги супермаркети се договаря да закупува само ябълки, които са сертифицирани като продукти без пестициди. Организация на производители на ябълки разработва сертификационна марка, с която се удостоверява, че продуктите, които членовете ѝ произвеждат, не съдържат пестициди. Организацията лицензира сертификационната марка за използване върху опаковките на супермаркетите и в техните рекламни материали. Лицензионните възнаграждения се разпределят между производителите, които са членове на организацията. В този случай организацията е сдружение на производители, което е взело решение да приеме сертификационна марка и да я предоставя. Това решение представлява споразумение за устойчивост между производители. Освен това лицензионният договор, подписан между организацията и супермаркетите, е отделно споразумение, за устойчивост, сключено между производителите (чрез тяхното сдружение) и супермаркетите.

2.3 Продукти, попадащи в приложното поле на член 210а

- (34) За да попада в приложното поле на член 210а, дадено споразумение за устойчивост трябва: i) да се отнася до един или няколко селскостопански продукта, изброени в приложение I към ДФЕС, различни от продуктите от риболов и аквакултури („продукти, включени в приложение I“), и ii) да е свързано с производството на този продукт или търговията с тези продукти. Споразумение за устойчивост може също така да се отнася и за оператори на равнища на веригата за доставки, различни от селскостопанското

производство, доколкото тези оператори се съгласяват с условията, свързани с производството или търговията със селскостопански продукти.

- (35) Ограничаването на член 210а до селскостопански продукти е последица от приложното поле на член 1 от Регламента за ООП, в който не са включени неселскостопански хранителни продукти („продукти, невяключени в приложение I“).
- (36) Споразумение за устойчивост може да се отнася както до продукти, включени в приложение I, така и до продукти, невяключени в приложение I, без да се засяга валидността на самото споразумение, свързано с устойчивостта. Изключването по член 210а обаче ще се прилага само за онази част от споразумение за устойчивост, която се отнася до продукти, включени в приложение I.

Пример 1: споразумение се отнася до устойчиви опаковки както на малц, така и на бира. Член 210а ще се прилага само към частта от споразумението, засягаща малца, тъй като бирата е продукт, невяключен в приложение I.

Пример 2: споразумение се отнася до биогорива и продуктите, използвани в производството на биогорива. Член 210а ще се прилага само за частта от споразумението, отнасяща се до продукти, включени в приложение I, използвани в производството на биогорива.

Пример 3: Споразумение се отнася до доставката на устойчиво произведено месо от домашни птици месо за кетъринг услуги. Споразумението включва птицевъди, които доставят месо от домашни птици на производителите на готови ястия (които от своя страна приготвят ястията с домашни птици), и организация, представляваща столовите, които купуват приготвени ястия от производителите на ястията. Член 210а ще се прилага само за частта от споразумението, която се отнася до доставката на месо от домашни птици на производителите на ястия, а не за частта от споразумението, свързана с доставката на готови ястия за столовите. Само продуктите от домашни птици са продукти, включени в приложение I към ДФЕС.

Пример 4: споразумение се отнася до производството на устойчиво отгледани домати за преработка в сосове за паста. Член 210а ще се прилага само за частта от споразумението, отнасяща се до домати, тъй като сосовете са продукти, невяключени в приложение I.

3 МАТЕРИАЛЕН ОБХВАТ НА ЧЛЕН 210А

- (37) Необходимо е да се направи разграничение между целите във връзка с устойчивостта, описани в член 210а, параграф 3, стандартите за устойчивост (които са определени за постигане на целите във връзка с устойчивостта) и мерките за изпълнение, предвидени в дадено споразумение за устойчивост, за достигането на тези стандарти.

Пример: цел, свързана с устойчивостта, може да бъде да се намали употребата на пестициди или да се предотврати ерозията на почвата. Стандартът за устойчивост, който се цели да бъде приложен със

споразумението за устойчивост би могъл да включва определянето на измерими цели под формата на количествени или качествени критерии, които надхвърлят задължителния стандарт (например намаляване на пестицидите с 60 % или използване на покривни култури през зимата, за да се избегне ерозията на почвата). Споразумението би могло да включва конкретни мерки за изпълнение, като например задължения прилагане на практики за прецизно земеделие и наблюдение на вредителите, за използване на определени машини или оборудване, за прилагане на инструменти за управление на риска или за подпомагане на разпространението на технически познания (включително чрез обучение, консултации, сътрудничество и обмен на знания), цифрови технологии или практики за устойчиво управление на хранителните вещества.

3.1 Цели във връзка с устойчивостта, попадащи в приложното поле на член 210а

- (38) За да удовлетворява условията на член 210а, споразумението за устойчивост трябва да има за цел да бъде достигнат стандарт за устойчивост, който допринася за постигането на една или повече от следните цели във връзка с устойчивостта:
- а. цели в областта на околната среда, включително смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите, преход към кръгова икономика, включително намаляване на хранителните отпадъци, предотвратяване и контрол на замърсяването, както и защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите;
  - б. производство на селскостопански продукти по начини, по които се намалява употребата на пестициди и се управляват рисковете, произтичащи от такава употреба, или се намалява опасността от антимикробна резистентност в селскостопанското производство;
  - в. здравето на животните и хуманното отношение към животните.
- (39) Примерите за цели в областта на околната среда, описани в член 210а, параграф 3, буква а), са илюстративни и може да обхващат различни видове и варианти. Например всяка цел в областта на околната среда, преследвана от оператор, която оказва благоприятно въздействие върху околната среда по отношение на производството и преработката на селскостопански продукти или върху търговията със селскостопански продукти (включително разпространението), може да представлява цел във връзка с устойчивостта по смисъла на член 210а. За разлика от това целите, изброени в член 210а, параграф 3, букви б) и в), са изчерпателни.

Примери за цели във връзка с устойчивостта, попадащи в приложното поле на член 210а

Пример 1: въпреки че не са изрично споменати в член 210а, параграф 3, намаляването на замърсяването на въздуха и подобряване на качество на

въздуха се считат за вид цел в областта на околната среда. Поради това те попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 2: въпреки че не е изрично споменато в член 210а, параграф 3 избягването на замърсяване с пластмаси попада в обхвата на целта за преход към кръгова икономика или целта за предотвратяване и контрол на замърсяването. Поради това то попада в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

Пример 3: целта за устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите включва подобряване на устойчивостта на почвата на ерозия, увеличаване на биологичното разнообразие на почвата, подобряване на състава на почвата и гарантиране на защитата на морската среда, които са различни видове цели, свързани с устойчивото използване и опазване на ландшафта, водите и почвите. Всички те са цели, които попадат в приложното поле на член 210а, параграф 3, буква а).

- (40) Стандарт за устойчивост може да има за цел да допринася за постигането на една или няколко от целите, описани в член 210а, параграф 3.
- (41) За да се улесни оценката на съответствието с член 210а, в споразумението за устойчивост трябва да се определят целите във връзка с устойчивостта, за които е предназначен да допринесе стандартът за устойчивост.
- (42) Ако споразумението за устойчивост е предвидено да допринася за постигането на множество цели, но само някои от тях са описани в член 210а, параграф 3, единствено целите, описани в член 210а, параграф 3, са от значение, когато се прави оценка дали споразумението за устойчивост попада в приложното поле на член 210а.
- (43) Ако стандарт за устойчивост е предназначен да допринесе за постигането на цели, които не са описани в член 210а, параграф 3, като например социални цели (например условия на труд или здравословни и хранителни диети) или икономически цели (например изграждане на търговски марки или по-справедливо възнаграждение на земеделските стопани), аспектите на стандарта за устойчивост, които са насочени към постигането на тези цели, не могат да бъдат взети предвид при оценката на съответствието с член 210а (по-специално по отношение на това дали ограниченията на конкуренцията в споразумението за устойчивост са необходими за постигането на стандарта за устойчивост, както е разгледано в раздел 5).

Пример 1: ако производители на зърнени култури сключат споразумение с преработватели на зърнени култури, съгласно което производителите на зърнени култури ще поемат ангажимент за подобрени характеристики на ландшафта (живи плетове и т.н.), това може да попада в обхвата на целта за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите съгласно член 210а, параграф 3, буква а), при условие че споразумението за устойчивост има за цел да допринесе за постигането на тази цел.

Пример 2: ако производители на мед и преработватели на медовина се договорят да предлагат на пазара продукти, произхождащи от мед, добит

от пчелни кошери, които използват единствено нехимически продукти за борба с вароатозата, това би могло да попада в обхвата на целта за здраве на животните и хуманно отношение към животните съгласно член 210а, параграф 3, буква в), при условие че споразумението за устойчивост е предназначено да допринесе за постигането на тази цел.

Пример 3: ако производители на зърнени култури се договорят да прилагат прецизно земеделие, за да намалят употребата на пестициди и тор, това може да попада в обхвата на целите в областта на околната среда съгласно член 210а, параграф 3, ако споразумението за устойчивост е предназначено да допринесе за постигането на тази цел.

Пример 4: ако производители и преработватели на млечни продукти се договорят да разработят марки, осигуряващи по-справедливо възнаграждение на производителите, това увеличение на доходите на производителите на млечни продукти може да доведе до увеличение на инвестициите за постигане на цели, свързани с околната среда или хуманното отношение към животните. Ако целта, за която споразумението е предназначено да допринесе, е да се гарантира по-справедливо възнаграждение на производителите, тази цел не попада в обхвата на целите, изброени в член 210а, параграф 3.

Пример 5: ако производители и преработватели на млечни продукти се договорят да засилят хуманното отношение към животните и същевременно се договорят да гарантират справедливи условия на труд за земеделските работници, единствено аспектите от споразумението, които са насочени да допринесат за постигането на целите, описани в член 210а, параграф 3, като например хуманно отношение към животните, могат да се ползват от изключване съгласно член 210а. За разлика от това другите аспекти, като например справедливите условия на труд за земеделските работници, не могат да бъдат взети предвид при тази оценка.

3.2 Стандарти за устойчивост, прилагани съгласно член 210а

3.2.1 В споразумението за устойчивост трябва да се определи стандарт за устойчивост, отнасящ се до цел във връзка с устойчивостта

- (44) В споразумение за устойчивост, което отговаря на условията на член 210а, трябва да се определи стандарт за устойчивост, който да бъде спазван от страните по споразумението, за да се допринесе за постигането на една или повече от целите във връзка с устойчивостта, изброени в член 210а, параграф 3.
- (45) Стандартът за устойчивост трябва да се отнася до една или няколко от целите във връзка с устойчивостта, попадащи в приложното поле на член 210а.
- (46) Стандартът за устойчивост може да бъде предварително съществуващ стандарт, стандарт, създаден специално за споразумението от страните по споразумението или от трети страни.

- (47) Стандартите за устойчивост могат да предписват цел, която трябва да бъде постигната със или без налагане на специфични технологии или производствени методи. Следователно е възможно да се наложи приемащите стандарти за устойчивост не само да се ангажират с постигането на целта(ите), заложена(и) в стандарта, но и да се наложи да използват конкретна технология или производствена практика за постигането на тази цел (например методи за защита на почвата, практики, свързани с пашата на животни, и т.н.)
- (48) Приемането на стандарт за устойчивост може да доведе до създаването на доброволно поставян етикет, лого или име на марка за продукти, които отговарят на изискванията на стандарта.
- (49) Само частта от производството, която отговаря на стандарта за устойчивост, може да се ползва от изключението по член 210а.
- (50) При извършването на оценка дали даден стандарт за устойчивост попада в приложното поле на член 210а не е от значение дали споразумението за устойчивост е или е било подкрепено с финансиране от ЕС или национално финансиране.
- 3.2.2 *Стандартите за устойчивост следва да водят до осезаеми и измерими резултати или в случаите, в които това не е подходящо, до резултати, които са видими и могат да бъдат описани.*
- (51) В стандарта за устойчивост може да се поставят количествено измерими цели или да се определя конкретни методи или практики, които трябва да бъдат възприети (например да не се използва конкретна практика за торене или земеделска практика).
- (52) Резултатите, постигнати чрез прилагането на стандарт за устойчивост, трябва да бъдат осезаеми и измерими. Когато не е уместно цифрово представяне на получените резултати, например поради естеството или предмета на стандарта за устойчивост, получените резултати все пак следва да могат да се наблюдават и опишат.

Пример 1: ако целта във връзка с устойчивостта е да се намалят пестицидите, тогава конкретният стандарт за устойчивост може да бъде под формата на намаляване на пестицидите с 40 %. В този случай ще трябва да е възможно да се докаже, че прилагането на стандарта води до измеримо намаляване на употребата на пестициди.

Пример 2: ако дадено споразумение за устойчивост има за цел да увеличи биологичното разнообразие чрез отглеждане на конкретни видове дивни растения и оригинални разновидности на растения, които са важни за насекомите, може да не е възможно резултатите да се представят в цифрово изражение. Въпреки това положените усилия и постигнатите резултати трябва да може да бъдат описани (например кои растения следва да бъдат засадени), дори и не непременно в цифрово изражение.

3.2.3 *Стандартите за устойчивост трябва да са по-високи от съответния задължителен стандарт*

- (53) Стандартът за устойчивост, който попадащо в приложното поле на член 210а споразумение за устойчивост има за цел да прилага, трябва да бъде по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право. Това означава, че стандартът за устойчивост трябва да налага изисквания за устойчивост, които надхвърлят изискванията на съществуващ задължителен стандарт, или трябва да въвежда изисквания за устойчивост в случаите, когато нито правото на ЕС, нито националното право налага изисквания за устойчивост.
- (54) Задължителен стандарт е стандарт, установен на равнището на ЕС или на национално равнище, който определя нивата, веществата, продуктите или техниките, които трябва да бъдат постигнати или избягвани от отделните производители или оператори. Стандартите или целите, които са задължителни за държавите членки, но не и за отделните предприятия, не са задължителни стандарти по смисъла на член 210а.
- (55) Независимо дали страни по споразумение за устойчивост са оператори от държави извън ЕС, задължителните стандарти трябва да се възприемат като стандарти на ЕС или като национални стандарти на държавите — членки на ЕС.
- (56) Ако даден задължителен национален стандарт е с по-строги изисквания или е по-амбициозен от съответстващия му стандарт на ЕС, производителите и операторите, осъществяващи дейност в тази държава членка, трябва да се съобразят с националния стандарт с по-строги изисквания. В зависимост от конституционното право на всяка държава членка може да съществува задължителен стандарт на регионално или местно равнище. Ако приложим задължителен национален стандарт е установен на регионално или местно равнище, това следва да бъде приложимият стандарт.
- (57) В споразуменията за устойчивост могат да са включени схеми за качество съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012 или означения за качество, които са обект на съответното национално право, но само доколкото тези схеми и означения водят до стандарти за устойчивост, по-високи от предписанията на правото на ЕС или националното право.
- (58) При липсата на задължителни стандарти на равнището на ЕС или на национално равнище споразуменията за устойчивост, насочени към повишаване на фактическото равнище на устойчивост, ще надхвърлят задължителните стандарти на ЕС или национални стандарти. Същото се отнася и за споразуменията за устойчивост, насочени към ускоряване на прехода или преминаване на ранен етап към задължителни стандарти на ЕС или национални стандарти, които са приети, но все още не са влезли в сила.
- (59) Споразуменията за устойчивост ще престанат да попадат в приложното поле на член 210а от момента, в който влязат в сила равностойни или по-амбициозни стандарти на ЕС или национални стандарти (вж. обяснението в раздел 6.5).

- (60) Поради броя на видовете и комбинациите от задължителни стандарти за устойчивост на равнището на ЕС и на национално равнище за всяка от целите във връзка с устойчивостта, посочени в член 210а, параграф 3, в настоящите насоки не е възможно да се изготви изчерпателен списък на стандартите за устойчивост, предписани в правото на ЕС или в националното право.
- (61) По същия начин не е възможно в настоящите насоки да се посочи минималната величина, с която приетият стандарт за устойчивост трябва да надвишава задължителния стандарт за устойчивост. По-скоро величината, с която стандартът за устойчивост надвишава задължителния стандарт за устойчивост, ще трябва да се оценява за всеки отделен случай, като се вземат предвид ограниченията на конкуренцията, наложени от споразумението за устойчивост и това дали те са необходими (вж. раздел 5).

Пример 1: съгласно Директивата на ЕС относно устойчивата употреба на пестициди ЕС ще определи цели за намаляване както на употребата, така и на риска от химически пестициди с 50 % като цяло и да за намаляване с 50 % на употребата на „по-опасните“ пестициди до 2030 г. При условие че се спазват всички останали условия, предвидени в правото на ЕС, производителите и преработвателите в сферата на плодовете и зеленчуците, които се съгласят да предлагат на пазара само продукти, които са резултат от програма за постепенно намаляване на употребата на пестициди с 60 % до 2030 г., биха отговаряли на изискването за стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право.

Пример 2: производители и оператори се споразумяват да намалят с 50 % обема на хранителните отпадъци, получени при производството и преработката на грах, чрез оптимизиране на техниките за събиране на реколтата, инвестиране в по-ефикасен капацитет за съхранение и подобряване на пакетирането. Няма задължителен стандарт за устойчивост за намаляване на хранителните отпадъци, установен на равнището на ЕС, нито приложим национален стандарт за устойчивост. В този случай стандартът за устойчивост де факто ще бъде по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право.

Пример 3: производители на мляко и търговци на дребно се споразумяват да подкрепят преминаването към мляко, произведено чрез биологично земеделие, както е посочено в Регламент (ЕС) 2018/848 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти²². Въпреки че в Регламент (ЕС) 2018/848 се определят производствените методи, които земеделските стопани трябва да спазват, за да могат да етикетират продуктите си като биологични, тези производствени методи не са задължителни стандарти на равнището на ЕС или на национално равнище. В този случай стандартът, изискващ производството на мляко в

²² Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г., стр. 1).

съответствие с методите на биологичното производство, може да бъде по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право.

4 ОГРАНИЧЕНИЯ НА КОНКУРЕНЦИЯТА

- (62) Целта на настоящия раздел е да бъдат разбрани видовете ограничения, които вероятно попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС и които следователно биха могли да се ползват от изключението по член 210а, ако отговарят на условията на посочения член.
- (63) В настоящия раздел не се разглежда дали конкретни ограничения на конкуренцията, които вероятно попадат в обхвата на член 101, параграф 1, биха могли да отговарят на изискванията за освобождаване съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС. Настоящият раздел също така няма за цел да предостави изчерпателен анализ на това кога споразуменията за устойчивост ограничават или не ограничават конкуренцията.

4.1 Какво представлява ограничение на конкуренцията?

- (64) Ключово понятие за разбирането на това какво представлява ограничение на конкуренцията е понятието „параметри на конкуренция“. Предприятията се конкурират, като предлагат на клиентите оферта, която е по-привлекателна от офертите на алтернативните доставчици при дадени обстоятелства. Въпреки че цената може би е най-важният фактор за някои купувачи, роля могат да играят и други фактори. Например един доставчик може да предлага продукт с по-високо качество, по-добри характеристики, по-голямо разнообразие, по-добро обслужване, повече иновации и т.н. Определени фактори може да влияят на способността на доставчика да намали цената си или да усъвършенства характеристиките, в т.ч. способността на доставчика да произвежда продукция на определено равнище на по-ниска цена от тази на конкурентите си, по-ефективни производствени методи и технологии, източници на доставки, транспорт и логистика и т.н. Всички тези ценови и неценови фактори, взети заедно, са наричани „параметри на конкуренцията“.
- (65) Дадено споразумение се счита, че ограничава конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1, ако съществува вероятност да окаже въздействие върху съответните параметри на конкуренцията на определен пазар. Споразумението може да ограничава конкуренцията, тъй като съдържа изрично или подразбиращо се задължение да не се осъществява конкуренция по отношение на един или повече параметри на конкуренцията, но може да ограничава конкуренцията и чрез намаляване на пазарното съревнование между страните по споразумението или намаляване на пазарното съревнование между тях и трети страни²³. В приложение Д се

²³ Насоки за прилагане на член 81, параграф 3 от Договора, ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 97 („Насоки относно член 101, параграф 3 от ДФЕС“). Позоваването в заглавието на член 81, параграф 3 се дължи на факта, че известието е издадено преди приемането на Договора от Лисабон. Когато

прави общ преглед на някои от основните видове ограничения на конкуренцията, които може да бъдат открити в споразуменията за устойчивост, както и на начините, по които различните видове ограничения може да бъдат прилагани на практика.

- (66) В някои случаи самото естество на споразумението за устойчивост е да ограничи конкуренцията. Например споразумение между група конкуриращи се предприятия, че всяко от тях ще прилага едни и същи цени спрямо съответните си клиенти, по своята същност може да ограничава конкуренцията.
- (67) В други случаи, независимо че естеството на споразумение за устойчивост не е непременно да ограничава конкуренцията, ефектът от него все пак може да бъде ограничаване на конкуренцията. В такива случаи вероятността дадено споразумение за устойчивост да ограничава конкуренцията зависи от няколко фактора, включително пазарния дял, който е засегнат от него, или от това дали са налице други предприятия, които са в състояние да започнат да произвеждат конкурентни продукти. Това е така, защото ако съществуват достатъчно производители, които не са обхванати от споразумението, за устойчивост, клиентите ще продължат да разполагат с конкурентни алтернативи и следователно е малко вероятно въпросното споразумение за устойчивост да ограничи конкуренцията.
- (68) В едно споразумение за устойчивост може да присъстват множество ограничения на конкуренцията. Например в инициатива за хуманно отношение към животните може да съдържа конкретна договореност за задължително доплащане, което трябва да бъде платено на онези земеделски стопани, които удовлетворяват конкретни критерии за хуманно отношение към животните (като споразумението за доплащането се явява споразумение за елемент от цената). Тези критерии може също така да включват изисквания за размера на пространството, до което отделните животни имат достъп, което може да намали броя на животни, които могат да бъдат отглеждани на закрито (ограничение по отношение на продукцията), или да съставляват конкретни изисквания за храненето (ограничение по отношение на влаганите ресурси).
- (69) За да попада едно споразумение за устойчивост в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС, е без значение колко ограничения на конкуренцията се съдържат в него, стига то да съдържа поне едно ограничение на конкуренцията.

Пример 1: за да намалят замърсяването и да защитят водните системи, земеделските производители на соя в даден регион искат да спрат да прилагат химически торове. Тъй като обаче това би довело до намаляване на добивите, те са загрижени, че ако предприемат инициатива сами, ще изгубят пари. Поради това те се споразумяват, че ще спрат да използват торовете и

Договорът от Лисабон беше приет, член 81 от Договора за създаване на Европейската общност се превърна в член 101 от Договор за функционирането на Европейския съюз.

ще увеличат цените на тон, за да запазят същото ниво на рентабилност като преди.

С това споразумение за устойчивост конкуренцията се ограничава, като се ограничава възможността на участниците да определят сами продажните си цени.

Пример 2: група земеделски стопани, които искат да спрат да използват химически торове, създават знак за качество за „устойчиво произведена соя“, произведена без химически торове. Премахването на употребата на химически торове вероятно ще доведе до намаляване на добивите, а оттам и до потенциално намаляване на доходите на земеделските стопанства. Поради това групата инвестира много средства в повишаване на осведомеността на потребителите за знака за качество и за ползите за околната среда от премахването на химическите торове, за да убеди потребителите, че „устойчиво произведената соя“ има по-голяма стойност от соята, произвеждана с химически торове. Всеки земеделски стопанин, който удостовери, че неговата соя е произведена без химически торове, може да участва в схемата и може да я напусне по всяко време. За разлика от пример 1, тук няма разпоредби, свързани с определянето на цените.

В този пример споразумението за устойчивост е по-малко вероятно да ограничи конкуренцията. Възможно е схемата да доведе до ограничаване на конкуренцията, ако към нея се присъединят голям брой производители на соя, което на практика ще ограничи възможността на клиентите, които не желаят да купуват „устойчиво произведена соя“, да не купуват такава. Ако обаче към схемата се присъединят само ограничен брой производители на соя (например производители, които представляват по-малко от 10 % от предлагането), евентуалното ограничаване на конкуренцията вероятно ще бъде незначително, тъй като произтичащото от това намаляване на равнищата на продукция няма да бъде значително и клиентите ще продължат да разполагат с алтернативи, ако не желаят или не могат да плащат по-високи цени за устойчиво произведена соя.

4.2 Какво не представлява ограничение на конкуренцията?

- (70) Не всички споразумения за устойчивост между конкуренти попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Когато такива споразумения за устойчивост не оказват влияние върху параметри на конкуренцията, като например цена, количество, качество, разнообразие на избора или иновации, е малко вероятно те да ограничават конкуренцията. Следващите примери са илюстративни и не са изчерпателни.
- (71) Първо, малко вероятно е споразуменията за устойчивост, които не се отнасят до стопанската дейност на конкурентите, а до тяхното вътрешно корпоративно поведение, да ограничават конкуренцията. Например конкурентите може да се стремят да подобрят репутацията на отрасъла като цяло като отговорен към околната среда и за тази цел да се споразумеят например за мерки за премахване на пластмасовите продукти за еднократна

употреба в своите работни помещения, за това да не се превишава определена температура на околната среда в сградите или за ограничаване на броя на печатните материали на ден.

- (72) Второ, споразуменията за устойчивост за създаване на база данни, съдържаща информация за доставчици, които имат устойчиви вериги за създаване на стойност, използват устойчиви производствени процеси и осигуряват устойчиви суровини, или за дистрибутори, които продават продукти по устойчив начин, без да се изисква от страните да купуват от тези доставчици или да продават на тези доставчици, е малко вероятно да ограничават конкуренцията съгласно член 101, параграф 1 от ДФЕС.
- (73) Трето, споразуменията за устойчивост между конкуренти относно организирането на кампании за повишаване на осведомеността в целия отрасъл или кампании за повишаване на осведомеността на клиентите относно екологичния отпечатък на тяхното потребление, без тези кампании да са равностойни на съвместна реклама на определени продукти, е малко вероятно да ограничават конкуренцията съгласно член 101, параграф 1 от ДФЕС.
- (74) Когато със споразумението за устойчивост не се налага ограничаване на конкуренцията, член 101, параграф 1 от ДФЕС няма да се прилага и следователно няма да е необходимо споразумението за устойчивост да се ползва от изключението, съдържащо се в член 210а. В такива случаи страните по споразумението за устойчивост свободно ще могат да продължат да прилагат споразумението.

5 ПОНЯТИЕТО „НЕОБХОДИМОСТ“ СЪГЛАСНО ЧЛЕН 210А

5.1 Въведение

- (75) В член 210а, параграф 1 се предвижда, че член 101, параграф 1 от ДФЕС не се прилага за споразуменията, които са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти и които имат за цел да прилагат стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на ЕС или на националното право, при условие че тези споразумения налагат само ограничения на конкуренцията, които са „необходими“ за постигането на този стандарт. Следователно условието за необходимост е едно от условията, които операторите трябва да изпълнят, за да се ползват от изключването по член 210а.
- (76) В настоящия раздел се разяснява начинът, по който следва да се разбира понятието за необходимост съгласно член 210а. В него се предоставят насоки за това как условието за необходимост се прилага по отношение на различни ограничения на конкуренцията в зависимост от следваните стандарти за устойчивост. Разделът няма за цел да се определят конкретни форми и видове ограничения, които заинтересованите страни могат или не могат да приемат в своите споразумения за устойчивост, а има за цел по-скоро да се определи методология за оценка на обстоятелствата, при които

основните видове ограничения е вероятно да бъдат необходими за постигането на стандарти за устойчивост, както и да се онагледят тази методология с помощта на набор от неизчерпателни примери.

- (77) Преди да преценят дали ограничението на конкуренцията, произтичащо от споразумение за устойчивост е необходимо, страните трябва първо да установят дали е налице ограничаване на конкуренцията (както е обяснено в предишния раздел). Ако въпросното споразумение за устойчивост не ограничава конкуренцията, няма нужда от разглеждане на наличието на необходимост. В тези случаи операторите могат да пристъпят директно към прилагане на споразумението, свързано с устойчивостта.
- (78) И накрая, необходимостта от ограничения на конкуренцията съгласно член 210а трябва да бъде оценявана във връзка с постигането на стандарта, посочен в споразумението, свързано с устойчивостта. Постигането на стандарта за устойчивост може да означава, че производството или търговията със селскостопански продукти е в съответствие със стандарта.

5.2 Понятието за необходимост

- (79) Понятието за необходимост вече е използвано в правото на ЕС в областта на конкуренцията. В член 101, параграф 3 от ДФЕС се предвижда, че забраната в член 101, параграф 1 от ДФЕС може да бъде обявена за неприложима по отношение на споразумения, които допринасят за подобряване на производството или разпространението на стоки или за развитието на техническия или икономическия прогрес, като при това предоставят на потребителите справедлив дял от получените ползи, без: i) да налагат ограничения, които не са *абсолютно необходими* за постигането на тези цели, и ii) да дават възможност на съответните предприятия да елиминират конкуренцията по отношение на съществена част от съответните стоки.
- (80) Понятието за необходимост съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС е допълнително пояснено в насоките относно член 101, параграф 3, както и в съдебната практика на Съда на Европейския съюз.
- (81) Поради сходната формулировка на член 210а и член 101, параграф 3 от ДФЕС тестът, с който се определя дали дадено ограничение е необходимо съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС, е полезна отправна точка за настоящите насоки относно член 210а. Както ще бъде разяснено по-нататък обаче между двата члена съществуват някои основни разлики, в резултат на което между тях неизбежно съществуват различия по отношение на стандарта за необходимост.
- (82) В Насоките относно член 101, параграф 3 от ДФЕС се определя двуетапен тест за определяне на това дали ограниченията на конкуренцията са необходими. На първия етап от теста се определя дали самото *споразумение* (т.е. споразумението, което попада в приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС) е обосновано необходимо за постигане на създаваната от споразумението ефективност, докато на втория етап се преценява дали

отделните ограничения на конкуренцията, които произтичат от споразумението, също са обосновано необходими за постигането на въпросната ефективност.

- (83) Въпреки че при оценката на необходимостта съгласно член 210а също се прилага двуетапен тест, той не може да се прилага по същия начин, както двуетапния тест съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС. Съзакондателите от ЕС (т.е. Парламентът на ЕС и Съветът на ЕС) приеха член 210а, с цел да се създаде рамка, с която да се изключва прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС²⁴. Поради значението на постигането на определени стандарти за устойчивост в сферата на селското стопанство съзакондателите от ЕС счетоха, че за да е възможно споразумение за устойчивост да се ползва от изключението по член 210а, то следва да отговаря на различни условия от тези, необходими за ползването на изключение по член 101, параграф 3 от ДФЕС. Така например изключението по член 210а не изисква страните по дадено споразумение да гарантират, че потребителите получават справедлив дял от ползите, получени от въпросното споразумение за устойчивост, както е в случая с член 101, параграф 3 от ДФЕС. Следователно стандартът за проверка на оценката на естеството и интензивността на ограничението на конкуренцията съгласно член 210а е различен от този по член 101, параграф 3 от ДФЕС. Това означава, наред с другото, че съгласно член 210а ограничения, които биха били счетени за сериозни ограничения на член 101, параграф 1 от ДФЕС (като например споразумения относно фиксиране на цените или намаления на продукцията) може да бъдат счетени за „необходими“, ако са изпълнени посочените по-долу условия, докато подобни ограничения е малко вероятно да изпълняват условията по член 101, параграф 3 от ДФЕС.

5.3 Етап 1 — Необходимостта от споразумението, свързано с устойчивостта

- (84) На първия етап от теста за необходимост съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС се определя дали споразумението за устойчивост само по себе си е обосновано необходимо за постигане на създадената от споразумението ефективност. По аналогия, съгласно член 210а на първия етап се преценява дали споразумението за устойчивост е обосновано необходимо за постигане на търсения стандарт за устойчивост. Това означава, че постигането на стандарта за устойчивост следва да бъде „специфично“ за въпросното споразумение. Какво означава това на практика е обяснено в частта от настоящия раздел, в която се разглежда „етап 1“.
- (85) Като общо съображение естеството на член 210а предполага, че споразумението за устойчивост ще съдържа една или повече разпоредби. Като минимално изискване, всяко споразумение за устойчивост ще съдържа разпоредба, съгласно която операторите се съгласяват да се стремят да прилагат колективно стандарт за устойчивост, който е по-висок от

---

²⁴ Съгласно член 42 от ДФЕС разпоредбите на главата от Договора, отнасяща се до правилата на конкуренцията, се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от Европейския парламент и Съвета на ЕС.

задължителните правила на ЕС или националните правила. Освен постигането на съгласие относно стандарта за устойчивост, може да се наложи операторите да се споразумеят по един или повече други въпроси, свързани с производството или търговията със селскостопански продукти, с цел ефективното разработване или прилагане на стандарта за устойчивост. Такива разпоредби могат да се отнасят до параметри на конкуренцията, например цената, на която се продава продуктът, цената на необходимите за производството му входящи ресурси, количеството на продукта, който ще се произвежда, начинът по който продуктът се разпространява или предлага на пазара, сертификатът на продукта и др.

- (86) Когато се оценява необходимостта от споразумение за устойчивост, всяка разпоредба от споразумението трябва да се оценява поотделно. Например, докато за определено споразумение за устойчивост разпоредбите относно цената може да са обосновано необходими за постигането на даден стандарт за устойчивост, е възможно допълнителни разпоредби (например относно продукцията) да не са обосновано необходими. Причината за това е, че въпросът, който цели да разреши разпоредбата относно продукцията, може да бъде ефективно разрешен от страните едностранно, вместо чрез сътрудничество, или защото разпоредби, които са по-малко ограничителни за конкуренцията, също биха разрешили ефективно разглеждания въпрос.
- (87) За да преценят обаче дали с прилагането на различните разпоредби като цяло се постига въпросният стандарт за устойчивост, операторите трябва да разгледат като цяло и споразумението, свързано с устойчивостта. Това се обсъжда допълнително в раздели 5.3.1 и 5.3.2.
- (88) Освен това колкото по-незначително е подобрението на стандарта за устойчивост, което се целят да постигнат операторите (в сравнение с предписанията на правото на ЕС или националното право), толкова по-малко вероятно е операторите да трябва да си сътрудничат или избраните ограничения да трябва да бъдат с по-сериозен характер или интензивност.

Пример 1: производители на грозде, извършващи своята дейност при ниски маржове и намиращи се в определен регион, решават колективно да намалят употребата на химически пестициди с 52 %, докато съгласно законоустановения стандарт се изисква намаление само с 50 %. Те решават да постигнат това намаление като вместо това поръчат органични пестициди. Допълнителните разходи на производителите за закупуване на органични пестициди са малко по-високи от разходите, които иначе биха направили за закупуването на химически пестициди. За да постигнат стандарта производителите колективно се договарят относно фиксирана цена, която биха начислили за по-устойчивите сортове грозде. Като се има предвид, че органичните пестициди са малко по-скъпи и производителите извършват своята дейност при ниски маржове и следователно нямат стимул да поемат самостоятелно тези разходи, е много вероятно да е необходимо сътрудничество. Предвид обаче незначителното подобрение от гледна точка на устойчивостта, към което е насочено споразумението, е малко

вероятно да е необходимо колективното споразумение за начисляване на фиксирана цена надолу по веригата. Въпреки че договарянето на фиксирана цена би осигурило достатъчно възнаграждение за производителите и би гарантирало постигането на стандарта, изглежда е налице по-малко ограничителна алтернатива. В този случай изглежда, че самото споразумение за колективно намаляване на употребата на пестициди с допълнителни 2 % е най-малко ограничителният начин за постигане на стандарта, предвид това че допълнителните разходи за закупуване на органични пестициди са малки и че ще бъдат поети от всички производители в региона. Това би предотвратило ситуация, в която някои от производителите вече не биха били конкуренти поради направените допълнителни разходи.

Пример 2: за да подобрят хуманното отношение към отглежданите за месо пилета, производителите се договарят да извършват годишни проверки на качеството на консумираната от пилетата вода. Целта на проверките е да се прецени нивото на замърсяване на водата, например с тежки метали и химикали, както и да се преодолеят прекомерните нива на такива замърсявания, в случай че бъдат открити. Съгласно споразумението производителите трябва да извършват проверките сами, като използват оборудване, което е достъпно, което трябва да бъде закупено еднократно и за чието използване не се изисква научен експертен опит. Няма специфичен стандарт на ЕС или национален стандарт, съгласно който да се предписва извършването на такива проверки, освен общото изискване животните да получават питейна вода. Поради годишните проверки на водата се наблюдава слабо увеличение на разходите за производство. В резултат на това птицевъдите се договарят относно задълженията за изключително закупуване на птиче месо от купувачите с цел да възстановят допълнителните разходи, като подсигурят закупуването на своята продукция. Малко вероятно е да е необходимо птицевъдите да си сътрудничат, предвид факта, че направеното подобрене от гледна точка на хуманното отношение към животните, е незначително. Всеки производител би могъл да постигне сам ефективно стандарта, тъй като производителите не се нуждаят от познанията или експертния опит на други производители. Освен това отделен производител би могъл да постигне стандарта за устойчивост без да прави значителни допълнителни разходи, които в противен случай биха го поставили в неравностойно положение в сравнение с други производители, които също биха прилагали стандарта. Също така, дори ако сътрудничеството се счете за необходимо, е малко вероятно за производителите да е необходимо да се споразумяват с купувачите за задълженията за изключително закупуване, като се имат предвид относително ниските разходи, които производителите биха направили за тестване на качеството на водата.

- (89) И накрая, необходимостта от ограничението трябва да бъде оценена в действителния контекст, в рамките на който действа споразумението за

устойчивост, като се вземат предвид структурата на пазара, икономическите рискове, относими за споразумението за устойчивост, и стимулите, пред които са изправени страните. Колкото по-несигурно е постигането на обхванатия от споразумението стандарт за устойчивост, толкова по-вероятно е да е необходимо ограничение на конкуренцията, за да се гарантира, че стандартът ще бъде постигнат.

5.3.1 Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин като се действа самостоятелно?

- (90) За да се прецени дали дадено споразумение за устойчивост е обосновано необходимо за постигането на стандарт за устойчивост, е необходимо да се прецени дали страните могат да постигнат сами стандарта за устойчивост, като действат самостоятелно, вместо чрез сътрудничество. Следователно операторите трябва да установят защо трябва да си сътрудничат и какво би им попречило да постигнат стандарта сами. При извършването на тази оценка те трябва да вземат предвид пазарните условия и стопанските реалности, пред които са изправени и които са от значение за постигането на въпросния стандарт за устойчивост. В случаи, в които стандарт за устойчивост може да бъде постигнат чрез самостоятелни действия, но операторите биха го постигнали по-бързо и с по-малко разходи и усилия посредством сътрудничество, последният вариант може да е обосновано необходим за постигането на стандарта, макар че операторите все пак ще трябва да гарантират, че всички съдържащи се в споразумението ограничения на конкуренцията са също необходими, както е пояснено в раздел 5.4.2.
- (91) Например, ако производители на селскостопански продукти не са в състояние да постигнат стандарт за устойчивост поради липсата на необходимия опит или познания в дадена област, тогава може да е необходимо сътрудничество с други оператори на различни равнища на веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти, които притежават такъв опит и познания. Ако обаче производителите на селскостопански продукти могат лесно да получат такива познания сами без да влагат значителни инвестиции във време или средства е малко вероятно да се нуждаят от сътрудничество за постигането на стандарта.
- (92) По същия начин, ако производители на селскостопански продукти нямат стимул да плащат необходимите разходи или да направят инвестиция в инфраструктурата, която е необходима за постигането на стандарта за устойчивост, тъй като не биха могли да възстановят тези разходи или тази инвестиция, или не биха могли да поемат сами тези разходи или инвестиции, тогава сътрудничеството на различни равнища на веригата за доставка на селскостопански хранителни продукти с други оператори, които желаят да съфинансират постигането на стандарта за устойчивост, може да бъде необходимо за постигането на стандарта за устойчивост. Обратно, ако постигането на стандарта за устойчивост изисква инвестиция, чийто размер няма съществен принос към сезонната или годишната инвестиция, която производителите иначе биха направили за своето конвенционално

производство, тогава може да не е необходимо сътрудничество между производителите.

- (93) Освен това, ако по-устойчив начин на производство или търговия с даден продукт е рентабилен само, ако по такъв начин се произвеждат или търгуват повече продукти, тогава споразумение между оператори, съгласно което те всички ще произвеждат или търгуват дадения продукт по устойчив начин, може да се счита за необходимо. Пример за това ще бъде използването на логотип/етикети за установяване на продукти, които отговарят на определени изисквания за устойчивост, увеличаване на доверието на потребителите или използването на платформа, позволяваща на производителите да споделят иновативно оборудване и разходите за закупуване/поддръжка на такова оборудване, за да произвеждат по по-устойчив начин. В първия случай, колкото повече хора произвеждат по устойчив начин и използват съответното лого, толкова по-вероятно е търговците на дребно и потребителите да възприемат това лого като надеждно, което от своя страна увеличава потенциалната икономическа възвръщаемост за производителите, които продават продукти, носещи логото. Във втория случай, колкото повече производители се съгласят да използва платформата и да предоставят оборудването си на други, толкова по-полезно е участието в платформата за всеки отделен производител.
- (94) Възможно е да има ситуации, при които операторите трябва да си сътрудничат, тъй като в противен случай липсата на сътрудничество би породила риск за всеки оператор да изразходва значителни ресурси и време за разработването на различни производствени методи с цел постигане на стандарта за устойчивост.
- (95) Обратно, може да има ситуации, при които съвместното разработване на производствен метод да не създава ефективност и при които индивидуалното разработване на самостоятелен производствен метод от даден производител да създава по-голяма добавена стойност, като стандартът се постига по-бързо в резултат на конкуренцията с другите оператори. Възможно е също да има ситуации, при които сътрудничеството не би позволило на операторите да постигнат стандарта за устойчивост със значително по-малко инвестиции в рамките на необходимо време или ресурси в сравнение със самостоятелното постигане на стандарта. В тези ситуации сътрудничеството може да не се счита за необходимо.
- (96) Възможно е да съществуват и ситуации, при които операторите трябва да си сътрудничат, за да се справят по ефективен начин с липсата на информация, с която разполагат потребителите, за качествата във връзка с устойчивостта на поръчаните от тях продукти. Възможно е самостоятелните действия да не могат да привлекат по ефективен начин вниманието на потребителите към въпроса и да ги убедят да купуват по-устойчиви продукти. Самостоятелните действия обаче може да са достатъчни в тези случаи, в които е налице неоползотворен потенциал, що се отнася до потребителското търсене на по-устойчив продукт, но наличието на ползи от устойчивостта не е представено достатъчно ясно при продуктите, произведени от отделни

производители, и такава информация може лесно да се предостави от всеки действащ самостоятелно производител.

- (97) Ако поради възприемането на метод за постигане на стандарта за устойчивост, действащ самостоятелно оператор би бил засегнат от поставянето на първия в неизгодно положение, може да е необходимо сътрудничество, за да се попречи на конкурентите да получат наготово инвестицията на първия, защото в противен случай конкурентите биха могли просто да приложат метода, разработен от първия, без да правят каквито и да е разходи. Ако обаче първият може да предотврати получаването наготово чрез използване на права върху интелектуална собственост, което би попречило на конкурентите да използват този метод, без да компенсират първия, може да е ненужно операторите да си сътрудничат, за да постигнат стандарта.
- (98) Действащ самостоятелно оператор би могъл да пострада от поставянето на първия в неизгодно положение, ако желае да произвежда по-устойчив продукт, чиято цена е значително по-висока от тази на неустойчивата алтернатива. В такъв случай операторът може да има трудности при пускането на пазара на по-устойчивия продукт, тъй като неговите клиенти, действащи надолу по веригата, може да нямат стимул да предлагат продукта на крайните потребители на по-висока цена, тъй като тези потребители вероятно ще продължат да купуват по-евтината алтернатива. Това би направило малко вероятно навлизането на пазара на устойчивия продукт. Ако случаят е такъв може да е необходимо сътрудничество между операторите, за да се гарантира, че поне някои потребители купуват по-устойчивия продукт, като по този начин постигат стандарта.
- (99) Освен установяването на причината, поради която ще трябва да си сътрудничат, операторите трябва да имат предвид, че ако споразумението за устойчивост се отнася до стандарт за устойчивост, за постигането на който те биха получили индивидуално възнаграждение или субсидии от публичен орган, необходимостта от сътрудничество за постигането на въпросния стандарт трябва да бъде внимателно преценена. Ако, от една страна, въпросното възнаграждение или субсидия е достатъчно за операторите, за да направят разходите, необходими за самостоятелното постигане на стандарта за устойчивост, те може да не трябва да си сътрудничат за постигането на стандарта. От друга страна, ако възнаграждението или субсидията покрива само част от разходите, които трябва да бъдат направени за постигането на стандарта за устойчивост, е възможно операторите да трябва да си сътрудничат, за да покрият неизплатените разходи.
- (100) В някои ситуации потребителите могат да придадат по-голяма стойност на продукти, които са с по-устойчив характер и може да са готови да платят по-висока цена за тези продукти, отколкото за по-малко устойчиви алтернативи. В тези случаи за постигането на стандарта за устойчивост може да е необходимо сътрудничество между операторите, тъй като операторите може да са в състояние да финансират необходимите

инвестиции за производството или търговията с по-устойчиви продукти, като начисляват по-високи цени за потребителите.

5.3.2 Необходимост от разпоредба(и) във връзка със споразумението, свързано с устойчивостта

- (101) След като се уверят, че стандартът за устойчивост не може да бъде постигнат от действащи самостоятелно страни, страните по споразумение за устойчивост ще трябва да обмислят дали различните разпоредби на споразумението, например тези свързани с цената, продукцията, иновациите, разпространението и др., ограничават конкуренцията, и ако е така, дали са необходими за постигане на стандарта за устойчивост. На този първи етап от теста за необходимост съгласно член 210а операторите трябва да сравнят видовете разпоредби, по отношение на които са постигнали съгласие (например цена спрямо сертифициране). Оценката на необходимостта от ограничения на конкуренцията, произтичащи от дадена разпоредба (например фиксиране на цената спрямо ценова премия) се извършва при втория етап от теста съгласно член 210а.
- (102) На практика, за да установят дали конкретна разпоредба е необходима за постигането на стандарт за устойчивост, страните по споразумение за устойчивост трябва да установят проблемите, които възпрепятстват въпросното постигане. За всеки такъв проблем операторите трябва да преценят коя ще бъде подходящата разпоредбата за разрешаването му с цел да се постигне въпросния стандарт за устойчивост. Възможно е да има ситуации, при които са налице алтернативни разпоредби, които биха били по-подходящи за разрешаване на въпросния проблем, за да е възможно постигането на стандарта. Ако е налице избор между две или повече такива разпоредби, свързаната с необходимостта разпоредба ще бъде най-малко ограничителна за конкуренцията. Възможно е да има и ситуации, при които две или повече подходящи разпоредби да са равностойно ограничителни и/или при които определянето на разпоредбата, която е най-малко ограничителна може да се окаже много сложно, в който случай операторите са свободни да избират коя разпоредба ще използват, при условие че са спазени другите елементи на теста за необходимост в раздел 5.4.
- (103) Така например операторите могат да бъдат изправени пред следните проблеми:

Ако проблемът е свързан с липса на доверие у потребителите в стандарта за устойчивост, за справяне с проблема могат да бъдат подходящи определени разпоредби, в зависимост от индивидуалните обстоятелства по случая. Това може да включва разпоредба, изискваща използването на независима система за сертифициране и създаването на лого/етикет и/или разпоредба относно съвместното популяризиране и комерсиализация на продуктите. Обратно, малко вероятно е да е подходяща разпоредба, свързана с плащаната на производителите цена или с обемите продукция, предоставяни на потребителите надолу по веригата, тъй като това няма да увеличи доверието у потребителите в стандарта за устойчивост.

Ако установените по-горе две потенциално подходящи разпоредби са единствените подходящи варианти за преодоляване на проблема с доверието у потребителите, разпоредбата относно използването на независима система за сертифициране и създаването на лого/етикет е вероятно да бъде тази, която ограничава конкуренцията най-малко и следователно е необходима.

Ако проблемът е свързан с липса на познания и опит относно по-устойчиви производствени методи, за справяне с проблема могат да бъдат подходящи определени разпоредби, в зависимост от индивидуалните обстоятелства по случая. Те могат да включват разпоредба, свързана с обмяна на информация относно производствените методи (например използването на определени входящи ресурси или оборудване и др.), разпоредба, свързана с обединяването на определени дейности, инфраструктура, оборудване и др., или разпоредба, свързана с провеждането на съвместна научноизследователска и развойна дейност. Обратно, малко вероятно е разпоредба, свързана с количеството продукти, които могат да бъдат произведени или с разпространението или популяризирането на продуктите, да се справи с въпросния проблем по подходящ начин, тъй като няма да подобри знанията или опита на операторите, желаещи да произвеждат по по-устойчив начин.

Ако установените по-горе три потенциално подходящи разпоредби са единствените налични за справяне с проблема с липсата на знания и опит в производството, разпоредбата за съвместна научноизследователска и развойна дейност е вероятно да бъде най-малко ограничителна за конкуренцията и следователно да е необходима. Ако разпоредбите относно обмяна на информация за производствените методи и обединяването на дейности са единствените две потенциално подходящи разпоредби, трябва да се направи подробна оценка на обстоятелствата по случая. Не е възможно да се каже коя разпоредба би била най-малко ограничителна, без да се разполага с такава информация.

Ако проблемът е свързан с несигурност във връзка с комерсиализацията на продукта (несигурност относно количествата, които могат да бъдат продадени), за справяне с проблема могат да бъдат подходящи определени разпоредби, в зависимост от индивидуалните обстоятелства по случая. Те включват разпоредба, свързана с ангажименти за изтегляне от някои клиенти (например закупуване на минимално количество продукти на година) и/или разпоредба, определяща специфични договорености за разпространение между производителите или между производителите и техните клиенти (разпределяне на клиенти, изключителност на доставките или покупките). Обратно, малко вероятно е да е подходяща разпоредба, свързана с цената, на която продуктите могат да бъдат допълнително препродадени надолу по веригата или разпоредба за спиране на производството на алтернативни неподходящи продукти, тъй като с нея се решават други проблеми, различни от несигурността от гледна точка на обема на комерсиализация.

Ако установените по-горе две потенциално подходящи разпоредби (ангажимента за изтегляне и договореностите за разпространение) са единствените, с които се решава проблемът с несигурността в обемите за комерсиализацията, трябва да се изготви подробна оценка на обстоятелствата по случая. Не е възможно да се каже коя разпоредба би

била най-малко ограничителна, без да се разполага с такава информация.

Ако проблемът е свързан с покриване на допълнителните разходи, възникнали от спазването на стандарта, за справяне с проблема могат да бъдат подходящи определени разпоредби, в зависимост от индивидуалните обстоятелства по случая. Те може да включват разпоредби, свързани с определени плащания или ценови ангажименти от купувачи или ангажименти за закупуване на минимално количество продукти. От друга страна разпоредба, с която се забранява разработването на други устойчиви или неустойчиви продукти е малко вероятно да бъде подходяща, тъй като няма директно да намали цените на производството в съответствие с въпросния стандарт за устойчивост.

Ако установените по-горе две потенциални подходящи разпоредби (плащания/ангажименти относно цените от купувачите и ангажименти за закупуване на минимално количество продукти) са единствените, с които се разрешава проблемът с покриването на допълнителните разходи, направени поради спазване на стандарта за устойчивост, трябва да се направи подробна оценка на обстоятелствата по случая. Не е възможно да се каже коя разпоредба би била най-малко ограничителна, без да се разполага с такава информация.

Ако проблемът е свързан с липса на знания от страна на потребителите по отношение на добавената стойност от производството или продажбата на продукта по по-устойчив начин, за разрешаване на този проблем може да бъде подходяща разпоредба, свързана със съвместното популяризиране на продукта от производители или клиенти надолу по веригата. Обратно, малко вероятно е разпоредба, свързана с потребителите или разпределението на пазара да бъде подходяща, тъй като тя няма да окаже положително въздействие върху познанията на потребителите за добавената стойност от по-устойчивото производство или продажби.

Ако в тази ситуация е налице само една разпоредба (съвместно популяризиране), която е подходяща за разрешаване на проблема, тя също така се счита за най-малко ограничителна и следователно е необходимата разпоредба.

Ако проблемът е свързан с поставянето на първия в неизгодно положение (по отношение на конкуренцията с по-малко устойчиви алтернативни продукти, които са по-евтини), за справяне с проблема могат да бъдат подходящи определени разпоредби, в зависимост от индивидуалните обстоятелства по случая. Те включват разпоредба, свързана със съвместното популяризиране на по-устойчивия продукт, разпоредба, свързана с ангажимента на търговците на дребно да купуват определен дял от необходимия им от производителите на по-устойчивия продукт (като процент от всички подходящи продукти) или разпоредба, свързана с ангажимента на определен брой търговци на дребно за закупуване на необходимото им изключително от производителите на по-устойчивия продукт. Обратно, малко вероятно се разпоредба относно обмена на информация относно производството от страна на производителите да бъде подходяща, тъй като не разглежда въпроса, свързан със заместването при продажбите на продукти.

Ако установените по-горе три разпоредби (относно съвместното популяризиране, минималните покупки и изключителните покупки) са единствените подходящи за справяне с проблема с поставяне на първия в неизгодно положение по отношение на конкуренцията с по-малко устойчиви алтернативни продукти, които са по-евтини, разпоредбата, която е вероятно да бъде най-малко ограничителна (и следователно необходима) е тази, свързана със съвместното популяризиране на по-устойчивия продукт. Ако разпоредбите относно минималните покупки от търговци на дребно и изключителните покупки от същите търговци са единствените подходящи варианти, вероятно най-малко ограничителна и следователно необходима ще е тази относно минималните покупки.

- (104) При изготвянето на горепосочената оценка операторите трябва да разглеждат реалистични, а не изцяло хипотетични алтернативи на разпоредбите, с които може да се постигне стандартът за устойчивост.
- (105) Ако между алтернативни разпоредби операторите избират тази, която: i) не е подходяща за разрешаването на даден проблем, тъй като им пречи да постигнат въпросния стандарт за устойчивост и/или; ii) не е най-малко ограничителната в сравнение с останалите, избраната от тях конкретна разпоредба ще бъде счетена за несъвместима с член 210а и поради това няма да попада в обхвата на изключението. Ако в споразумението за устойчивост се съдържат и други разпоредби, разглеждащи други проблеми, които не допускат операторите да постигнат стандарта за устойчивост, тези разпоредби могат все пак да бъдат необходими и следователно се ползват от член 210а, ако със самите тях, без да се прибегва до разпоредбата, която би била обезсилена, се постига въпросния стандарт за устойчивост.
- (106) Накрая операторите трябва да имат предвид, че разпоредбите, ограничаващи свободното движение на стоки и услуги и следователно разпределящи вътрешния пазар на ЕС не се считат по принцип за необходими съгласно член 210а.

5.4 Етап 2 — Необходимостта от ограничения на конкуренцията

- (107) Ако сключването на споразумение за устойчивост е обосновано необходимо за постигането на въпросния стандарт за устойчивост, тогава трябва да се определи дали всяко наложено от споразумението ограничение на конкуренцията е необходимо за постигането на стандарта за устойчивост.
- (108) За целите на член 210а ограничение на конкуренцията е необходимо за постигането на стандарт за устойчивост, ако ограничението е обосновано необходимо за постигане на въпросния стандарт за устойчивост. Това от своя страна зависи както от естеството на ограничението, така и от неговата интензивност.

5.4.1 Естество на ограничението

- (109) Понятието за естеството на дадено ограничение се отнася до параметъра на конкуренцията (като цена, продукцията, качество, избор или иновации), който

е ограничен от разпоредбата(ите) на споразумението, свързано с устойчивостта. През етап 1 анализът е насочен към това дали видът на разпоредбата е бил подходящ за справяне с пречката за постигане на стандарта за устойчивост и дали са налице алтернативни разпоредби, които биха били подходящи за решаването на проблема по не толкова ограничителен начин. Обратно, през етап 2 анализът е насочен към това дали ограничаването на конкуренцията, съдържащо се във всяка разпоредба на споразумението за устойчивост, е най-малко ограничително, като същевременно се постига въпросният стандарт.

- (110) Определянето на „естеството“ на ограничението изисква разглеждане на: i) начина, по който е ограничен конкретен параметър на конкуренцията чрез отделна разпоредба, и ii) това дали съществува по-малко ограничителна реалистична алтернатива. Такава реалистична алтернатива следва да предоставя възможност за постигане на желания стандарт за устойчивост с по-малко отрицателно въздействие върху конкуренцията. При постигането на стандарта за устойчивост страните по споразумението за устойчивост следва да изберат ограничението, което оказва най-слабо отрицателно въздействие върху конкуренцията.
- (111) Ако дадена разпоредба се отнася до цените, при оценката на естеството на ограничението от операторите може да се изисква да изберат дали при определянето на цените да се договарят относно ограничение под формата на фиксиране на цените, минимални цени, ценова премия или някакво друго ограничение. Например, ако спазването на стандарта за устойчивост би довело до разходи за операторите, които е лесно да бъдат отделени от другите разходи, които обичайно биха направили, ценовата премия би могла да бъде подходящо ограничение. Основанието за това е, че ценовата премия ще отразява разходите, които операторите правят при спазване на стандарта за устойчивост, без да засягат други разходи, които биха направили независимо от стандарта.
- (112) Пример в това отношение би била разпоредба, съгласно която се изисква плащане на определена сума за компенсиране на употребата от производителите на пилета на биологични фуражи, вместо конвенционални фуражи. Алтернатива на тази разпоредба може да бъде фиксирането на цената, на която преработвателите могат да закупуват пилета, на ниво, което компенсира производителите за допълнителните разходи от използването на биологични фуражи. В този случай фиксирането на цената, на която преработвателите могат да закупуват пилета, вероятно би било по-ограничително от договарянето на допълнително плащане, което е отделно от продажната цена, тъй като последното ограничение засяга само един компонент от общата цена, която се плаща за птиче месо, като по този начин предоставя възможност за конкуренция по отношение на другите компоненти, които определят общата цена на пилетата (например инфраструктура, управление на земята, осигуряване на вода, електричество и др.). Обратно, ако постигането на стандарта за устойчивост би довело до допълнителни разходи през целия производствен процес, фиксирането на цената, на която производителите са в състояние да купуват пилета, може да е обосновано необходимо. Например такъв може да бъде случаят, при който стандартът за устойчивост се отнася до общите по-високи изисквания

за хуманно отношение към животните за пилетата, включващи предоставянето на по-устойчива храна, по-голямо пространство в клетките, повече време, прекарано навън и др.

- (113) В случай на разпоредба, отнасяща се до това каква част от изискванията на производителите, които са страна по споразумението за устойчивост, са наложени на купувачите, при оценката на естеството на ограничението от операторите може да се изисква да изберат дали да съгласуват изискванията за закупуване на минимални количества спрямо изискванията за закупуване на фиксиран дял от обемите или някакво друго задължение за покупка. Ако производителите се нуждаят от сигурност, че са в състояние да продадат достатъчно количество от своите продукти, за да могат да покрият разходите си, но не знаят точното необходимо количество, договарянето на минимални количества може да бъде най-малко ограничителната разпоредба за постигане на стандарта за устойчивост. Например, ако даден стандарт за устойчивост цели намаляване на антимикробната резистентност чрез забрана на употребата на антимикробни средства и използване на алтернативи (например ваксини, пробиотици, пребиотици и т.н.) при отглеждането на патици, производителите може да трябва да гарантират, че са в състояние да продават минимално количество патешко месо годишно за покриване на допълнителните разходи, произтичащи от използването на алтернативи на антимикробните средства. Ако обаче количеството месо, което може да бъде преработено, е ограничено, тогава определянето на точна или максимална стойност може да бъде обосновано необходима, за да се гарантира, че цялото произведено патешко месо е ефективно обработено.

5.4.2 *Интензивност на ограничението*

- (114) Определянето на интензивността на ограничение включва оценка на количественото ниво на ограничението (относно цената, продукцията и възможното качество, избор и иновации) и продължителността на ограничението.

5.4.2.1 Количествено ниво на ограничението

- (115) Понятието за количествено ниво на ограничението се отнася до степента, в която въпросното ограничение е вероятно да засегне съответните параметри на конкуренцията. Количественото ниво на дадено ограничение ще бъде необходимо, ако договарянето на по-ниско ниво на ограничението би намалило вероятността страните да постигнат стандарта за устойчивост.
- (116) Ако въпросното ограничение би довело пряко или непряко до координирано увеличение или намаление на цената, анализът следва да е насочен към това каква би била степента на увеличение или намаление на цената, която би била обоснована необходима, за да могат операторите да постигнат въпросния стандарт за устойчивост. Този анализ следва да включва редица различни фактори, като например: i) инвестиционните и други разходи, които операторите ще направят с участието си в споразумението, вероятността те да възстановят тези разходи; ii) степента на сигурност, че споразумението за устойчивост ще бъде успешно от търговска гледна точка; iii) както и вероятността за възвръщаемост на инвестициите, свързани с

други инвестиционни алтернативи. Като се има предвид, че анализът ще зависи от редица несигурни фактори, не може да се очаква операторите да изчислят точното ценово равнище, при което биха могли да постигнат стандарта за устойчивост. Следователно в случай на съмнение между две оценки е допустимо да се вземе предвид възвръщаемост на инвестицията, която е достатъчно висока, за да осигури стимул за операторите за постигане на стандарта. Ако обаче крайният резултат от изчисляването на цената по споразумението не е разумно пропорционален на разходите и рисковете, свързани с изпълнението на споразумението, е малко вероятно ограничението да е достатъчно за този етап от анализа на необходимостта.

Пример: Търговци на дребно установяват, че има търсене на ягоди без пестициди, но в същото време потребителите не желаят да плащат за тях повече, отколкото за отглежданите по конвенционален начин ягоди. Производителите в даден регион продължават да използват пестициди, тъй като производството на ягоди без пестициди ще изисква допълнителни инвестиции за оборудване и ще породи допълнителни разходи за труд. Освен това, дори ако производителите направят тези допълнителни разходи съществува риск от появата на петна по плодовете при по-голяма част от ягодите, които те произвеждат, поради което потребителите ще откажат да ги купуват. Група производители и търговци на дребно разработват инициатива, съгласно която търговците на дребно се съгласяват да плащат на участващите земеделски стопани допълнителни 0,70 EUR на килограм ягоди без пестициди. Допълнителното плащане се основава на проучване, при което е установено, че: 1) допълнителните разходи за труд за производството на ягоди без пестициди възлизат средно на 0,30—0,50 EUR на килограм; 2) производителите могат да възстановят инвестициите си в оборудване в рамките на 5 години с преразход от 0,10 EUR годишно; 3) налице е вероятност петната по плодовете да засегнат 10—20 % от реколтата; и 4) производители могат да получат равностойна възвръщаемост на инвестициите от 0,60 EUR на килограм като преминат към различна смес от пестициди, без да увеличават риска от появата на петна по плодовете. Въпреки че допълнителното плащане от 0,70 EUR на килограм е по-високо от 0,40 — 0,60 EUR на килограм, което би било необходимо за възстановяване на увеличените разходи за труд и инвестицията, сумата вероятно ще бъде обосновано необходима, като се вземе предвид рискът от загуби поради петна по плодовете и факта, че производителите биха могли да получат по-сигурна възвръщаемост от 0,60 EUR на килограм. Ако обаче допълнителното плащане е било в размер 1,00 EUR на килограм вместо 0,70 EUR на килограм, сумата би била по-висока от обосновано необходимата за осигуряване на необходимите стимули за производителите, за да инвестират за постигането на стандарта за устойчивост.

5.4.2.2 Продължителност на ограничението

- (117) При оценката на продължителността на ограничението, т.е. броят на месеците и годините, през които ще бъде въведено ограничението, съответният въпрос е дали по-малка продължителност на ограничението би

намалила вероятността за постигане на стандарта за устойчивост. От друга страна когато разходите за прилагането на стандарта за устойчивост се увеличават през целия срок на прилагането, може да е необходимо ограничението да бъде въведено за целия срок на споразумението, свързано с устойчивостта. Такъв може да е случаят, когато производството на по-устойчив продукт изисква закупуването на по-скъпи суровини, които купувачите на продукта ще трябва да финансират непрекъснато през целия период на съществуване на споразумението, свързано с устойчивостта. От друга страна, когато инвестицията, необходима за постигането на стандарт, свързан с устойчивостта, е еднократна, ограничението може да е необходимо само за периода от време, необходим за осигуряване на възвръщаемостта на тази инвестиция.

Пример: Търговци на дребно се договарят да плащат премия на производителите на дини, за да могат те да закупят иновативни инструменти за напояване. Тази премия трябва да се плаща за период от 1 година, тъй като земеделските стопани не разполагат с необходимата сума предварително. След 1 година земеделските стопани ще са в състояние да възстановят направите от тях разходи за закупуването на оборудване и ще започнат да пестят от потреблението на вода като използват инструментите. Следователно плащането на премията след изтичането на едногодишния срок няма да е необходимо от гледна точка на продължителността.

5.4.2.3 Не е налице изискване за оценка на пазарното покритие на ограничението

- (118) При съставянето на член 210а съзаконодателите са имали за цел да осигурят възможно най-широко приемане на стандартите за устойчивост от страна на операторите. За да стимулират операторите да постигат стандарти, повисоки от предписанията на правото на Съюза или националното право, те са създали специфичен баланс между: i) предварителните условия за определянето на необходимостта; и ii) възможността за последваща интервенция. Това стимулира широкомащабното приемане на стандарти за устойчивост без риск от интервенция от страна на органите по конкуренцията, освен ако не се наблюдава определена висока степен на отрицателни въздействия върху пазара.
- (119) Следователно, за разлика от член 101, параграф 3 от ДФЕС, съгласно член 210а не е необходимо да се анализира пазарното покритие на дадено ограничение на конкуренцията, за да се определи дали ограничението е необходимо. От друга страна, пазарното покритие може да доведе до последваща интервенция от органите по конкуренцията в случаи, които водят до висока степен на отрицателни въздействия върху пазара, както е посочено в раздел 8.

5.5 Примери за прилагането на теста за необходимост

Пример 1: при определена техника за отглеждане на ориз се използва по-малко вода, отколкото при традиционните техники за отглеждане на ориз;

при нея не се използват изкуствени торове и пестициди. Използването на тази техника допринася за устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите и за намаляване на употребата на пестициди. Техниката изисква обаче допълнителни инвестиции за финансови ресурси и време от страна на производителите на ориз и е печеливша единствено, ако се извършва в среден до голям мащаб. Техниката е възприета от три кооперации за производство на ориз, които са се договорили с търговец на дребно да произвеждат ориз в съответствие с критерия („отглеждан по устойчив начин ориз“). Търговецът на дребно се съгласява да закупува определено количество от отглеждания по устойчив начин ориз – 100 тона годишно за срок от 3 години (*ограничение, свързано с продукцията*).

Трите кооперации са изчислили, че за да може инвестициите им да достигнат необходимите икономии от мащаба за постигане на стандарта за устойчивост и да получат необходимата възвращаемост на инвестициите, те ще трябва да произвеждат най-малко 95 тона ориз годишно за срок от 3 години. С цел потребителите да се насърчават да закупуват отглеждан по устойчив начин ориз трите кооперации и доставчикът на дребно се договарят препродажната цена на доставчикът на дребно да не бъде по-висока от 15 % от средната цена, която търговецът на дребно е начислил за отглеждания по конвенционален начин ориз. Въпреки това, предвид цената на входящи ресурси и труда, отглежданият по устойчив начин ориз ще се продава на цена, по-висока с 30 % (*ограничение, свързано с цената*).

Повечето други купувачи на пазара (търговци на дребно, производители, търговци на едро) се интересуват предимно от закупуване на отглеждан по конвенционален начин ориз, който се продава на по-ниска цена. Потребителите проявяват интерес към закупуването на произвеждан по устойчив начин ориз, но не са наясно до каква степен производството на отглеждан по конвенционален начин ориз предполага използването на торове и пестициди и количеството вода, консумирано за тази цел.

Етап 1:

Възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат и като се действа самостоятелно?

Кооперациите за производство на ориз няма да бъдат в състояние да финансират самостоятелно производството на отглеждан по устойчив начин ориз, тъй като не биха били сигурни, че могат да предлагат на пазара ориз, при условие че повечето купувачи се интересуват от закупуването на отглеждан по конвенционален начин ориз, който се продава на по-ниска цена. Следователно трите кооперации не могат ефективно да приемат самостоятелно стандарта. В този случай е вероятно да е необходимо споразумение с доставчик на дребно, съгласно което той ще закупува минимум 100 тона годишно от отглеждания по устойчив начин ориз.

Споразумението, съгласно което препродажната цена на търговеца на дребно за отглеждан по устойчив начин ориз няма да бъде повече от 15 % по-висока от средната цена на отглеждания по конвенционален начин ориз, подлежи на отделна оценка. Отглежданият по устойчив начин ориз ще се продава на цена, която е с 30 % по-висока от тази на отглеждания по

конвенционален начин ориз и е налице риск от закупуване от потребителите на недостатъчни количества ориз. Следователно е вероятно да е необходимо споразумение, като се има предвид, че в противен случай търговецът на дребно не би могъл да продължи да купува от трите кооперации. Самостоятелно, всяка от трите кооперации и търговецът на дребно не могат да популяризират ориза, тъй като се нуждаят от взаимната си помощ за това, тъй като производството и продажбата на отглеждан по устойчив начин ориз са взаимосвързани.

Необходимост от разпоредба във връзка със споразумението за устойчивост

Вероятно споразумението за закупуване на определено количество отглеждан по устойчив начин ориз годишно ще бъде необходимо, тъй като в споразумението за устойчивост участва само един търговец на дребно и производството на отглеждан по устойчив начин ориз предполага допълнителни разходи. Друг вид разпоредба може да гласи, че търговецът на дребно просто ще популяризира произведения по устойчив начин ориз, без да се ангажира да го закупува. Това обаче не предоставя достатъчна сигурност за трите кооперации, тъй като отглеждания по конвенционален начин ориз е с 30 % по-евтин и потребителите по принцип не са осведомени за последиците от конвенционалното производство на ориз.

В случай на споразумение за начисляване на препродажна цена за отглеждан по устойчив начин ориз, която е с 15 % по-висока от тази на отглеждания по конвенционален начин ориз, е налице по-малко ограничителен начин за насърчаване на продажбата на отглеждан по устойчив начин ориз. Тъй като проблемът е липсата на осведоменост на потребителите за ползите от отглеждания по устойчив начин ориз, трите кооперации и търговецът на дребно могат да сключат споразумение за сертифициране, например чрез услугите на трета страна, за разработване на етикет за отглеждания по устойчив начин ориз. Третата страна ще оцени съответствието на ориза с методите за устойчиво производство и ще удостовери съответствието им. Тя може също така на информира потребителите за въздействието на конвенционалното производство на ориз върху околната среда. Следователно търговецът на дребно ще бъде свободен да определя препродажната цена на отглеждания по устойчив начин ориз, докато използването на етикета ще може ефективно да отговори на потребителското търсене на отглеждан по устойчив начин ориз.

Етап 2: Необходимост във връзка с естеството и интензивността на ограничението

При оценката на естеството на ангажимента за закупуване на 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз годишно, алтернатива би могла да бъде ангажимента от страна на търговеца на дребно за закупуване на целия отглеждан по устойчив начин ориз, необходим за препродажба от трите кооперации. Това обаче няма да постигне стандарта за устойчивост, тъй като трите кооперации няма да са сигурни, че търговецът на дребно ще закупи ефективно необходимото количество произведен ориз. Причината за това, че той може да не се нуждае от всичките 100 тона отглеждан по устойчив начин

ориз за дадена година и следователно кооперациите няма да имат стимул да направят необходимата инвестиция.

Когато се оценява интензивността на ограничението за поемане на ангажимент за закупуване на 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз годишно за срок от 3 години, ограничението изглежда необходимо, тъй като за да получат възвръщаемост на тяхната допълнителна инвестиция, трите кооперации трябва да произвеждат най-малко 95 тона отглеждан по устойчив начин ориз годишно за срок от 3 години. Поради това, че стандартът за устойчивост е новост и е несигурен, закупените от търговеца на дребно допълнителни 5 тона отглеждан по устойчив начин ориз имат за цел да осигурят защитна мрежа, в случай на грешно изчисление. Следователно е малко вероятно ангажиментът за закупуване на 100 тона отглеждан по устойчив начин ориз да бъде необходим за постигането на въпросния стандарт за устойчивост.

Пример 2: съществува регионална инициатива за подобряване на условията на живот на свинете. Участващите земеделски стопани се договарят с кланица и двама месопреработватели, които обхващат съответно 30 % и 25 % от пазара, да увеличат пространството за свинете в стопанствата си над законоустановения минимум. Поради местните закони повечето земеделски стопани срещат трудности да увеличава пространството за отглеждане на свинете. В резултат на това, участващите земеделски стопани ще се окажат в неблагоприятно финансово положение в сравнение със земеделските стопани, които не участват в инициативата.

Поради това в инициативата се предвижда преработвателите да плащат на земеделските стопани допълнително 1 EUR на килограм продадено месо, за да компенсират намаляването на тяхната продукция и увеличаването на разходите (*ограничение, свързано с цената*). Допълнителното плащане отговаря на печалбата, която земеделските стопани биха получили иначе, в случай че са отглеждали повече свине по конвенционален начин. Един преработвател би могъл да преработи цялата продукция на земеделските стопани и да покрие свързаната с това финансова тежест. Въпреки това към инициативата се е присъединил втори преработвател, тъй като иска да навлезе на пазара на по-устойчиви продукти (*ограничение, свързано с потребители, доставчици или територии*). В инициативата също така се предвижда, че участващата кланица ще коли изключително свине, отглеждани съгласно съответните стандарти за хуманно отношение към животните, за да се избегне смесването на месото им с това на животни, отглеждани по конвенционален начин.

Етап 1:

възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?

Първата алтернатива, която трябва да се разгледа, е дали стандартът за устойчивост би могъл да бъде постигнат от участниците в споразумението, действащи самостоятелно, вместо заедно. Земеделски стопанин, който би

увеличил самостоятелно пространството за свинете в стопанството си, би загубил част от приходите си и евентуално и достъпа до своите купувачи на други земеделски стопани поради намаляването на предлагането от него количество или увеличаването на продажната му цена. В същото време, докато земеделските стопани, действащи заедно без участието на преработвателите, биха се конкурирали един с друг при равни условия, те все пак биха се намирали в неравностойно положение в сравнение със земеделските стопани, които са избрали да участват в споразумението, свързано с устойчивостта. Те също така биха изпитвали трудности да намерят купувачи, които биха се съгласили да платят по-висока цена за месо от животни, отглеждани по устойчив начин. Следователно е вероятно да не е необходимо споразумение между самите земеделски стопани и между земеделските стопани и преработвателите като купувачи на месни продукти, за разлика от едностранните действия.

Необходимостта от разпоредба във връзка със споразумението, свързано с устойчивостта

Що се отнася до допълнителното плащане, алтернатива на следващия етап би могла да бъде ангажимент от страна на преработвателите да изкупуват цялото месо от свине, отглеждани в съответствие с инициативата, на цената на отглеждани по конвенционален начин свине. Обикновено земеделските стопани не срещат проблеми при намирането на купувачи и лесно биха могли да продадат месни продукти, получени от техните свине. Ако обаче е трябвало да прилагат критериите за устойчивост, те би трябвало да продават на загуба. Следователно е вероятно да е необходимо допълнително плащане.

По отношение на поетия от кланицата ангажимент да колят само животни, които са отглеждани в съответствие със стандарта за устойчивост, за земеделските стопани може да е налице алтернатива да поискат от различните кланици да разделят и определят ясно месото, което се получава от техните свине. Това вероятно би довело до някои допълнителни разходи, но би позволило на кланиците да постигнат по-висок оборот, като също колят животни, които не отговарят на въпросния стандарт и по този начин компенсират разходите за отделяне на двата вида месо за преработка. Следователно е малко вероятно споразумението с кланицата, да се колят животни, които са отглеждани по устойчив начин, да е необходимо.

Етап 2: необходимост във връзка с естеството и интензивността на ограничението

В случая на допълнително плащане алтернативно ограничение може да бъде споразумение относно фиксирана цена или минимална цена за месни продукти. Договарянето относно фиксирана цена би обвързало преработвателите с цена, която иначе би била обект на промени в резултат на по-ниски или по-високи цени на входящите ресурси, метеорологични явления, болести и т.н. Една минимална цена би могла да гарантира, че производителите ще бъдат компенсирани за усилията си, тъй като тя ще бъде определена на достатъчно високо равнище, за да бъдат отчетени разходите за подобряване на устойчивостта, но ще се пренебрегва възможността цената на свинското месо да бъде под първоначалното равнище поради елементи на цената, които стават значително по-ниски (суровини, инфраструктура,

сезонност на продукта и др.). Ограничението вероятно ще бъде необходимо, тъй като допълнителното плащане съответства на загуба на печалба, която земеделските стопани понасят, като отглеждат по-малко свине, и се запазва възможността други ценови компоненти да могат свободно да варират в зависимост от промените на пазара.

Определянето на допълнителното плащане в размер на 1 EUR на килограм произведено месо е също вероятно да бъде необходимо, ако плащането отразява загубата на печалба, която биха понесли земеделските стопани, поради липсата на една и съща продукция, при положение че отглеждат свинете по конвенционален начин.

Що се отнася до покритието не е необходимо да му се извършва оценка, както е пояснено в раздел 5.4.2.3.

Пример 3: група от три млекопреработвателни кооперации разработва знак за качество за сирена. Това изисква от производителите да удостоверят, че използваното в техните сирена мляко е произведено изключително с използването на биологични методи. Знакът за качество изисква цялото производство на мляко в мандрата да се извършва с използването на биологични методи, за да се гарантира, че не се смесват органични и други видове мляко (*ограничение, свързано с входящите ресурси*). Този метод на производство предполага допълнителни разходи за производителите и освен това намалява тяхната конкурентоспособност, тъй като те вече не предлагат произвеждано по конвенционален начин мляко за продукти от сирене. Подобни методи на производство вече съществуват на пазара и се използва от други производители. Потребителското търсене на пазара на сирене, получено чрез биологично производство, е голямо и потребителите са готови да платят по-висока цена за този продукт, при условие че са ясно запознати с ползата от устойчивостта.

Етап 1: възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?

Пазарът на сирене, получено чрез биологично производство, вече е добре разработен и някои производители вече са постигнали самостоятелно по-високи стандарти за устойчивост от предвидените в закона. Кооперациите също биха могли да разработят стандарта самостоятелно и да отговорят на нарастващото потребителско търсене на произвеждано по устойчив начин сирене. Следователно не изглежда да е налице необходимост от сътрудничество.

Пример 4: в определени моменти всяка година количеството на някои налични зеленчуци надвишава търсенето. В резултат на това се губят между 7 % и 15 % от годишната реколта на спанак. Кооперациите са се опитали да прилагат самостоятелно различни стратегии за планиране или съхранение на излишната продукция, но не са успели да запазят загубите си под средната

стойност от 7 %. Те също така са се опитали да изсушат спанак и да го продават, но не е имало потребителско търсене за такъв продукт.

За да намалят това разхищение, група кооперации за производство на спанак решават да обменят информация за седмичните доставки на спанак до клиентите, така че да могат да планират по-точно търсенето и предлагането (*ограничение във връзка с обмена на информация*). Кооперациите обосновават това с въвеждането на ротационна система, при която всеки месец различните кооперации се редуват да намаляват производството си с определен процент, за да отговорят на очакваното търсене на спанак през следващия месец.

Етап 1:

възможно ли е стандартът за устойчивост да бъде постигнат по същия начин, като се действа самостоятелно?

Очевидно е налице необходимост от сътрудничество, тъй като самостоятелните действия за справяне с разхищението на храни са се оказали неуспешни.

Необходимостта от разпоредба във връзка със споразумението, свързано с устойчивостта

Що се отнася до необходимостта от вида споразумение в сравнение с други видове споразумения за устойчивост кооперациите за производство на спанак се опитват да постигнат стандарта чрез обмен на информация относно търсенето и предлагането. Алтернатива на това може да бъде договарянето на количества, т.е. всяка кооперация ще произвежда по-малко. Това обаче може да не реши проблема, тъй като ще бъде трудно да се предвиди със сигурност в каква степен кооперацията следва да намали производството си. Освен това все още ще са налице периоди, през които търсенето ще е по-високо и кооперациите няма да са в състояние да изпълняват поръчките на потребителите. Също така едно споразумение относно производствените обеми би било по-ограничително, отколкото обмена на информация.

Този проблем се решава в споразумението за обмен на информация, като се предоставя периодична информация за състоянието на пазара и се дава възможност за прецизно регулиране на доставките в по-голяма или в по-малка степен през следващия месец. Следователно постигането на стандарта за намаляване на разхищението на храни изглежда обосновано необходимо.

Етап 2: необходимост във връзка с естеството и интензивността на ограничението

Що се отнася до необходимостта от ограничение на конкуренцията, което произтича от споразумението, обменът на информация относно даден параметър, като например седмични доставки за потребителите, представлява значително ограничение на конкуренцията. Не толкова ограничителна и реалистична алтернатива може да бъде споделянето на обобщена информация на месечна база, а не на седмична база. Поради по-рядкото обобщаване и събиране на данните няма да могат да бъдат

установени продажбите на отделните кооперации за отделни клиенти. Производителите все пак ще са наясно с търсенето на пазара на спанак през предходния месец, за да могат да коригират производството си през следващия месец.

В резултат на това споразумението няма да удовлетворява втория етап на теста за необходимост.

6 ВРЕМЕНЕН ОБХВАТ НА ЧЛЕН 210А

6.1 Споразумения за устойчивост, сключени преди публикуването на насоките

- (120) Член 210а влезе в сила на 8 декември 2021 г. Сключените преди тази дата споразумения за устойчивост могат да се ползват от член 210а след влизането му в сила. По отношение на периода преди влизането в сила на член 210а споразуменията за устойчивост не могат да се ползват от член 210а и подлежат на правилата в областта на конкуренцията, които са в сила към онзи момент.
- (121) Всяко споразумение за устойчивост, сключено в периода между влизането в сила на член 210а (8 декември 2021 г.) и публикуването на настоящите насоки, следва незабавно да бъде приведено в съответствие с член 210а и член 101 от ДФЕС, считано от датата на публикуване на насоките.

Пример: Няколко производители сключват споразумение преди публикуването на насоките. Те се ангажират да спрат употребата на разрешен хербицид, който често се открива в източниците на питейна вода. За да финансират прехода към по-устойчив метод на производство, те се договарят за временни фиксирани цени в размер на 0,50 EUR на произведен килограм.

След публикуването на насоките за страните става ясно, че ценовата премия е била достатъчна за постигането на стандарта; следователно споразумението не изпълнява втория етап от теста за необходимостта. В резултат на това страните следва да актуализират своето споразумение, за да спазват член 210а, като заменят фиксирането на цената с ценова премия веднага след издаването на насоките.

6.2 Непреодолима сила

- (122) Ако някои условия на споразумението, които са от значение за прилагането на член 210а, временно вече не се спазват поради непреодолима сила, споразумението все още може да се ползва от изключването за определен период от време, при условие че: i) страните предприемат незабавно всички необходими мерки за възстановяване на въпросното условие; и ii) са спазени другите изисквания на изключването.
- (123) Непреодолимата сила не се ограничава до абсолютната невъзможност, но трябва да се разбира в смисъла на необичайни обстоятелства, които са извън контрола на производителя или оператора. Въпреки полагането на всички необходими грижи, последствията от нея не биха могли да бъдат избегнати,

освен с цената на прекомерна жертва²⁵. Например, това може да е неочаквано наводнение на земята или пожар в складовите помещения.

6.3 Преходен период

- (124) Споразумение за устойчивост може да се ползва от изключването за определен период след сключването му и преди реално да започне устойчивата дейност.
- (125) Това може да се случи само когато за изпълнението на устойчивата дейност е необходим определен срок и при условие че ограничението на конкуренцията по време на този преходен период е необходимо. Това означава, че осъществяването на устойчива дейност е по-малко вероятно ако през този период не се прилага ограничението на конкуренцията.

Пример: Няколко селскостопански производители се споразумяха да променят през януари 2023 г. своя производствен метод, за да преустановят употребата на разрешен замърсяващ хербицид. Тъй като за промяната на производствения метод е необходимо известно време, пускането на крайния по-малко замърсяващ продукт е предвидено през септември 2023 г. Производителите се договарят да прилагат от януари 2023 г. ценова премия по отношение на продукта, при който се използва проблемния хербицид, за да финансират необходимите за прехода инвестиции.

Ценовата премия може да се прилага считано от януари 2023 г., ако производителите не са в състояние да покрият инвестиционните си разходи само с определянето на ценова премия през септември 2023 г. (след започването на предлагането на алтернативния продукт). Причината за това е, че в противен случай те няма да обмислят предприемането на устойчива инициатива. Ако обаче страните са в състояние да покрият инвестиционните си разходи само с определянето на ценова премия през септември 2023 г., тогава прилагането на ценова премия преди тази дата не е необходимо.

6.4 Непостигане на стандарта

- (126) При липсата на непреодолима сила, ако страните не постигнат стандарта за устойчивост, те не могат да продължат да се ползват от изключването.
- (127) Непостигането на стандарта може да се случи например, когато страните не успеят да постигнат стандарта в планирания срок. Това може да се случи и когато, поради първоначално грешно изчисление, прилагането на стандарта би довело до непосилни разходи за страните. Също така прилагането на стандарта може да не е възможно на практика поради фактор, който не представлява непреодолима сила, като например неочаквани икономически трудности за страните или недостиг на основна суровина.

²⁵ За допълнителна информация относно непреодолимата сила, вж. (по аналогия) известие на Комисията относно „непреодолимата сила“ в европейското право в областта на селското стопанство, С(88) 1696.

- (128) В тези случаи страните не могат да продължат да се ползват от изключването и следва да спрат прилагането на ограничението на конкуренцията. Изключването продължава да е валидно за периода преди постигането на стандарта вече да не е възможно. Ако незабавното оттегляне от споразумението има значителни икономически последици за страните, те могат да продължат да го прилагат за необходим преходен период, като следват посочените в раздел 6.5 правила относно текущото и непрекъснато преразглеждане на условието за необходимост.
- (129) Страните могат да решат да намалят нивото на амбицията, към което се стремят със стандарта. В този случай те следва да приемат нивото на ограничение или изменение на вида на ограничението, съгласно критерия за необходимост.

Пример: Двама производители са се договорили да инвестират заедно в научноизследователска и развойна дейност относно нов метод за производство, който обещава да бъде по-устойчив. Това предполага фиксиране на цените за финансиране на този нов инструмент. Поради началото на икономическа криза, след като са сключили споразумението, страните вече не са в състояние да финансират изследванията и решават да спрат инвестициите в научни изследвания.

Тъй като страните не са приложили стандарта (поради свързани с непреодолима сила причини) те не могат да продължат да ограничават конкуренцията, т.е. да фиксират цените.

6.5 Текущ и непрекъснат преглед на необходимостта

6.5.1 В кои случаи е вероятно вече да не се изпълнява условието за необходимост?

- (130) Успешното преминаване на теста за необходимост съгласно член 210а на начален етап от процеса не гарантира, че тестът ще бъде преминат успешно и на по-късни етапи, по-специално когато има съществени промени в икономическия и правен контекст, в рамките на който действа споразумението, свързано с устойчивостта. Следователно страните трябва непрекъснато да правят преглед на това дали условието е изпълнено през целия период на прилагане на споразумението.
- (131) Когато споразумение за устойчивост или ограниченията на конкуренцията, които се съдържат в него, вече не могат да бъдат необходими, член 210а вече не се прилага. Ограниченията на конкуренцията, които страните запазват след този момент, вече не попадат в приложното поле на член 210а.
- (132) Пример за промяна на съществени обстоятелства, която налага преоценка на необходимостта от споразумение за устойчивост или от необходимо ограничение, е промяната в разходите за разработване или внедряване на споразумението за устойчивост или стандарта за устойчивост. Промените в разходите могат да поставят под въпрос необходимостта от споразумението

или специфичните ограничения на конкуренцията, по отношение на които участниците първоначално са взели решение.

Пример: Производители и търговци на дребно се договарят да отглеждат нов сорт царевица, който е по-устойчив на вредители и следователно изисква по-малка употреба на пестициди, отколкото отглежданата по конвенционален начин царевица. Семената за новата култура обаче са по-скъпи (6 EUR за kg). Търговците на дребно се договарят, че ще финансират закупуването на по-скъпите семена като определят по-висока цена за отглежданата царевица. В по-късните етапи от прилагането на споразумението за устойчивост цената на семената пада до 1 EUR за kg, тъй като културата става все по-търсена и има повече семена на пазара.

Тази промяна в цената на семената, които са суровина за царевицата, означава, че страните трябва да преоценят колко следва да е ценовата премия и дали търговците на дребно трябва изобщо да подкрепят споразумението чрез премия.

- (133) Друга промяна, която изисква преоценка на необходимостта от ограничение, би била регулаторна интервенция, с която предишния стандарт за устойчивост в дадена област се повишава до по-високо ниво на амбиция. В такъв случай необходимостта от споразумението или ограниченията, които се съдържат в него, трябва да бъдат преоценени, тъй като първоначално е взето решение въз основа на различна задължителна правна рамка. След като задължителните правила налагат по-висок стандарт, може да е необходимо споразумението или ограниченията да бъдат променени, за да се приспособят към вече по-ниското ниво на амбиция на първоначалното споразумение. Нуждата от сътрудничество може вече да не е необходима и може да е по-подходящо различно ограничение по отношение на „естеството“ или „интензивността“. В определени случаи преоценката може да доведе до заключение за страните, че вече не е необходимо ограничение на конкуренцията.

Пример: Производители, преработватели и търговци на дребно се договарят относно плащането на определена ценова премия за отглеждането на животни без използването на клетки. Съгласно закона всяко животно трябва да разполага с пространство от най-малко 0,2 m². В даден момент впоследствие задължителното законодателство се изменя и се налага ново изискване от 0,5 m².

Стандартът за устойчивост, налагащ изискването животните да са „свободно отглеждани“, все още може да оправдае прилагането на ценова премия. Тъй като обаче в законодателството се повишава задължителния стандарт, размерът на ценовата премия трябва да бъде преоценен, което в определени случаи може да доведе до по-ниска цена.

- (134) Друг пример е когато страните желаят да променят стандарта за устойчивост, който се цели да се постигне със споразумението. Страните

могат да поискат да определят стандарт за устойчивост, който все още е по-висок от задължителните правила на ЕС или националните правила, но е по-малко амбициозен от първоначално договорения стандарт за устойчивост. В този случай самото споразумение или първоначално въведените с него ограничения могат вече да не са необходими за постигането на новоопределения стандарт. Поради това коригирането на споразумението или на ограниченията може да е оправдано.

- (135) Положителната ангажираност и осведомеността на потребителя за продукта, обхванат от споразумението, също може да представлява съществена промяна в обстоятелствата. Търсенето на устойчив продукт може да се увеличи в резултат на споразумението за устойчивост или на други фактори (например кампании за повишаване на осведомеността на потребителите в областта на околната среда). В резултат на това целият пазар или голяма част от него може да има силен стимул да премине към метода на устойчиво производство и/или търговия на този продукт. Ако липсата на потребителско търсене е един от основните проблеми, обосноваващи необходимостта от сътрудничество и/или налагането на определено ограничение на конкуренцията, страните следва да преоценят необходимостта от споразумението или ограничението.

Пример: В предишния пример потребителите могат да са загрижени за условията за отглеждане на животните. Те могат да поискат по-добри условия за хуманно отношение към животните и да са готови да платят повече за това, включително за свободно отглеждане. Тъй като производителите могат да се ползват от новосъздаденото търсене, ценовата премия, която им се плаща, може вече да не е необходима, тъй като отглеждането на свободно отглеждани животни може да бъде рентабилно, без да е необходима финансова компенсация.

- (136) Иновациите в процесите на производство или разпространение могат да изискват и преоценка на необходимостта от ограничение в споразумение. Такъв може да е случаят, когато споразумението е било необходимо за съвместно разработване на определен продукт или процес или за съвместно въвеждане на определен продукт на пазара, но когато след известно време и инвестиции страните биха могли да произвеждат и продават стоките без необходимостта от сътрудничество.

Пример: Споразумение между организация на производителите (ОП) и производители дава възможност на производителите да инвестират в технология за ИИ, която предвижда ранно откриване на болести по растенията, което води до по-високи добиви. Фабрикантите се съгласяват да закупят технологията за производителите, както и да покрият оперативните разходи за технологията чрез минимална цена. В замяна на това в споразумението от членовете на ОП се изисква да лицензират технологията, за да гарантират че са налице достатъчно лицензи (и следователно лицензионни такси), които да покрият разходите за инвестиции.

След като технологията бъде тествана и доведе до по-високи добиви, производителите ще трябва да преоценят необходимостта от ценовата премия. Тъй като понастоящем те произвеждат по-големи количества могат да покрият сами оперативните разходи за технологията.

6.5.2 *Какви са вариантите за страните, когато ограниченията вече не се определят за необходими?*

6.5.2.1 Вариант 1: изменение на споразумението, свързано с устойчивостта

- (137) Когато споразумение, свързани с устойчивостта, престане на бъде необходимо, един вариант за страните по въпросното споразумение е да го изменят. Например, ако проблемът е свързан с това, че договореният стандарт за устойчивост вече не може да бъде постигнат, те могат да се договорят да постигнат различна устойчивост, която е все още по-висока от предписанията на правото на ЕС или националното право. Ако проблемът е свързан с това, че видът на споразумението не е необходим за постигането на стандарта за устойчивост, те могат да приемат вид споразумение, което е необходимо. По същия начин, ако проблемът е, че конкретните ограничения, които споразумението налага, вече не са необходими за постигане на стандарта за устойчивост, те биха могли да променят ограниченията, за да ги направят необходими, или просто да отменят тези ограничения изцяло.

6.5.2.2 Вариант 2: прекратяване на споразумението, свързано с устойчивостта

- (138) Ако страните са неспособни или не желаят да изменят своето споразумение за устойчивост, така че то да продължи да изпълнява изискванията на член 210а, те следва да прекратят споразумението веднага щом престане да бъде необходимо.
- (139) Въпреки това, когато страните са направили инвестиции, като са разчитали на съществуващите ограничения на конкуренцията, които са били необходими за постигане на стандарта за устойчивост към момента, когато са били направени, член 210а не ги възпрепятства да възстановят всички разходи, които са направили при разработването или прилагането на заложения стандарт за устойчивост. Следователно споразумение за устойчивост все още може да се ползва от изключването по член 210а за периода, който е необходим за прекратяване на споразумението или за възстановяването на техните инвестиции. Това обаче не би било така, когато споразумение за устойчивост престане да бъде необходимо поради регулаторна промяна, с която се установява задължителен стандарт на ЕС или национален стандарт, равен или по-висок от стандарта, посочен в споразумението, и влизането в сила на задължителния стандарт е било предвидимо към момента на сключване на споразумението (или когато има достатъчно време между приемането на регламента и влизането му в сила).

Пример: Всички производители на пилета се споразумяват да осигурят повече жизнено пространство на всяко пиле. За да намалят преходните си разходи, те сключват споразумение със своите купувачи, съгласно което последните купуват пилешко месо на фиксирана ценова премия, за да покрият допълнителните разходи, съответстващи на новия стандарт за устойчивост. Споразумението се подписва през март 2024 г. с едногодишен официален период на предизвестие в случаи на едностранно прекратяване. Новото местно законодателство се приема през юни 2024 г. и се прилага от декември 2024. Съгласно него цялото селскостопанско производство в този регион трябва да разпределя едно и също пространство за животните, както се предвижда в споразумението.

Тъй като минималното пространство става законово задължение от декември 2024 г., на теория те не могат да продължат да се ползват от изключването по член 210а, тъй като ограничението на конкуренцията вече не е необходимо. Въпреки това прекратяването на споразумението с купувачите преди края на официалния срок на предизвестие може да има сериозни финансови последици за страните, които са действали добросъвестно, тъй като прилагането на посочения закон не е било предвидимо към момента на сключване на споразумението. Следователно те могат да продължат да се ползват от изключването до официалното прекратяване на срока на предизвестие, а именно юни 2025 г. в този случай.

7 СИСТЕМА ЗА ИЗДАВАНЕ НА СТАНОВИЩА ПО ЧЛЕН 210А

7.1 Заявители на искането

- (140) Считано от 8 декември 2023 г., член 210а, параграф 6 позволява на производителите или сдруженията на производители да подадат искане за становище от Комисията относно съвместимостта на техните споразумения за устойчивост с член 210а. Страни по споразумение за устойчивост, които не са производители, могат да се присъединят към искането. МБО могат да подават искания за становище съгласно член 210а, параграф 6 при условие че поне един членуващ производител е участник в споразумението, свързано с устойчивостта.
- (141) Производителите или сдруженията на производители могат да поискат становище по всяко време след сключването на споразумение за устойчивост, включително преди началото на прилагането му.
- (142) Искането трябва да бъде подадено до {следва да се определи}. Друга възможност е искането да бъде изпратено на следните пощенски адреси {*Commission européenne / Europese Commissie*}.

7.2 Съдържание на искането

(143) Няма приет стандартен формуляр за искане на становище по член 210а, параграф 6.

(144) За да бъде разгледано заявлението обаче, то следва да съдържа:

самоличността на всяка от страните по споразумението, включително, когато това е уместно, техния регистрационен номер;

единно звено за контакт (включително име и адрес на електронна поща и/или пощенски адрес) за всички комуникации с Комисията;

копие от всеки документ, в който са изложени условията на споразумението за устойчивост, или ако споразумението е устно, подробно писмено обяснение на споразумението (включително пазарното покритие на споразумението, ако съществува такъв, неговия срок на действие и наложените ограничения на конкуренцията);

описание на преследваната(ите) цел(и) във връзка с устойчивостта;

обяснение на стандарта за устойчивост, приет в рамките на споразумението за устойчивост, и препратка към съществуващите задължителни стандарти, включително обяснения и доказателства по отношение на въпроса дали стандартът за устойчивост е по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право;

подробно обяснение на съответствието с всяко от условията, предвидени в член 210а, параграфи 1, 3 и 7;

информация относно текущи производства пред национален съд или национален орган за защита на конкуренцията относно съответствието на споразумението за устойчивост, за което се отнася искането, с член 210а или член 101 от ДФЕС;

всички препратки и източници, включително уебстраници, на които заявителят е оповестил условията на споразумението за устойчивост или части от него;

всяка останала информация или документи, които са от значение за оценката на споразумението, свързано с устойчивостта.

7.3 Оценка на Комисията и съдържание на становището

(145) Комисията ще оцени искането, основавайки се на предоставената информация. Тя може също така да поиска от заявителя допълнителна информация, необходима за извършването на оценка на искането.

(146) Комисията може да споделя предоставената ѝ информация с националните органи за защита на конкуренцията и органите или министерствата в сектора на селското стопанство, в зависимост от случая, при условие че тези органи и министерства са обект на задължението тази информация да се използва единствено за целите, за които тя е била получена от Комисията. Комисията може също така да прикани тези органи и министерства да предоставят информация и да получи такава от тях.

- (147) Заявителят може да оттегли искането си във всеки един момент. Въпреки това Комисията може да запази всяка информация, предоставена в контекста на искане за становище по член 210а, параграф 6, и може да използва тази информация във всяко производство за прилагане на член 210а или член 101 от ДФЕС.
- (148) В становището ще бъде посочено дали споразумението за устойчивост е съвместимо с член 210а и ще бъдат изложени мотиви за това.
- (149) Комисията ще уведоми единното звено за контакт за становището.
- (150) Становище, в което се посочва, че споразумението за устойчивост не е съвместимо с член 210а, не предопределя дали споразумението за устойчивост е съвместимо с член 101 от ДФЕС или с други разпоредби на правото на ЕС.
- (151) Ако е целесъобразно, Комисията може да посочи, че становището е валидно само за определен период от време или че становището се основава на наличието или отсъствието на определени факти.
- (152) Становището ще бъде публикувано на уебсайта на Комисията, като се вземе предвид законният интерес на заявителя(ите) да защити(ят) своите търговски тайни. Преди да публикува становището, Комисията ще се споразумее със заявителя(ите) за неупотребявана версия.

7.4 Срок за представяне на становище

- (153) Комисията ще изпрати становището на заявителя(ите) в срок от четири месеца от получаването на пълно искане, т.е. след получаването на цялата необходима информация за оценката на искането. Този срок започва да тече от деня, следващ получаването на пълно искане.

7.5 Промяна в обстоятелствата след приемането на становище

- (154) Комисията издава становище въз основа на информацията, предоставена от заявителя.
- (155) В член 210а, параграф 6 се изисква Комисията да обяви, че член 101, параграф 1 от ДФЕС трябва да се прилага от този момент нататък към въпросното споразумение, и да информира производителите за това, ако в който и да е момент след издаването на становището установи, че условията, посочени в член 210а, параграфи 1, 3 и 7, вече не са изпълнени. Комисията може да направи такава констатация по своя инициатива или по искане на държава членка.
- (156) В случаите когато Комисията има основание да счита, че даден заявител е предоставил неточна информация, тя може да поиска допълнителна информация от заявителя.

- (157) След влизането в сила на нормативен акт на ЕС или на национален нормативен акт Комисията може да има основание да смята, че стандартът за устойчивост, който споразумението за устойчивост цели да постигне, вече не е по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право. След това Комисията може да прикани заявителя да докаже, че стандартът, който споразумението за устойчивост цели да постигне, действително е по-висок от предвидения в правото на ЕС или в националното право. В случай че заявителят не направи това, Комисията може да го информира, че становището вече не е валидно, и да публикува своята констатация на уебсайта си.

7.6 Последици от дадено становище

- (158) Съгласно член 288, пета алинея от ДФЕС становищата нямат задължителен характер. Вместо това те имат за цел да помогнат на операторите да извършат самооценка. Националните органи за защита на конкуренцията и националните съдилища обаче може да вземат предвид становищата, издадени от Комисията, ако считат това за целесъобразно в контекста на дадено дело.
- (159) Със становището не може да се предопределя преценката на същия въпрос от страна на Съда, съдилищата или националните органи за защита на конкуренцията.
- (160) Когато дадено споразумение за устойчивост е формирало фактическата основа за дадено становище, няма пречка Комисията впоследствие да разгледа същото споразумение в рамките на процедура по Регламент (ЕО) № 1/2003²⁶. В този случай Комисията ще вземе предвид предишното си становище, като се съобрази по-специално със следното: i) промени в основните факти; ii) всички нови аспекти, открити от Комисията или посочени в жалба; iii) развитието на съдебната практика на Съда; или iv) по-широкомащабни промени в политиката на Комисията и развитието на засегнатите пазари.

8 ПОСЛЕДВАЩА ИНТЕРВЕНЦИЯ ОТ СТРАНА НА КОМИСИЯТА И НАЦИОНАЛНИТЕ ОРГАНИ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 210А, ПАРАГРАФ 7

- (161) В член 210а, параграф 7 се установява предпазен механизъм, чрез който национален орган за защита на конкуренцията или Комисията („съответният орган за защита на конкуренцията“) може да вземе решение след сключването или прилагането на споразумението за устойчивост да го измени, прекрати или да предотврати неговото прилагане. Това решение може да е необходимо, за да се предотврати изключването на конкуренцията на пазара или ако е застрашено постигането на целите на ОСП, определени в член 39 от ДФЕС.

---

²⁶ Регламент (ЕО) № 1/2003 от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1).

8.1 Постигането на целите на ОСП е застрашено

- (162) В съответствие с член 42 от ДФЕС правилата за конкуренция се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от съзакондателите в съответствие с член 43, параграф 2 от ДФЕС, като се вземат предвид петте цели на ОСП, посочени в член 39 от ДФЕС²⁷.
- (163) Въз основа на това с член 210а, параграф 7 на органите за защита на конкуренцията се предоставя правомощието да се намесват, когато сключено или прилагано споразумение за устойчивост застрашава постигането на петте цели, посочени в член 39 от ДФЕС. Когато предприема такава интервенция, съответният орган за защита на конкуренцията трябва да разгледа въздействието на споразумението за устойчивост върху всичките пет цели. В някои случаи е достатъчно да бъде изложена на риск една от петте цели, за да се счете, че постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС, е застрашено по смисъла на член 210а, параграф 7. В случаите обаче, когато някои цели могат да бъдат отрицателно повлияни, но други цели са положително повлияни, ще бъде необходимо намиране на баланс между петте цели²⁸.
- (164) Постигането на първата цел на член 39 от ДФЕС, а именно увеличаване на селскостопанската производителност, може да бъде застрашено в случаите, когато споразумението за устойчивост намалява стимулите за страните да въвеждат иновации. Такъв може да бъде случаят например когато със споразумението за устойчивост се установява стандарт за устойчивост, който намалява стимулите за страните да инвестират в нови технологии, които биха могли да помогнат за постигането на още по-висок стандарт за устойчивост, или когато споразумението за устойчивост обхваща толкова голяма част от пазара, че засяга и стимулите за иновации за други участници на пазара.
- (165) Втората цел по член 39 от ДФЕС е насочена към осигуряване на приемлив жизнен стандарт за земеделските стопани. Когато определя дали постигането на тази цел може да бъде застрашено, съответният орган за защита на конкуренцията следва да прецени как споразумението за устойчивост засяга жизнения стандарт на всички земеделски стопани, а не

---

²⁷ Тези цели са:

- а) да се увеличава селскостопанската производителност чрез подкрепа на техническия прогрес и осигуряването на рационално развитие на селскостопанското производство, както и оптимално използване на производствените фактори, по-специално на работната сила;
- б) по този начин да се осигури приемлив жизнен стандарт за хората, занимаващи се със селско стопанство, в частност посредством увеличаването на индивидуалните доходи на лицата, осъществяващи тази дейност;
- в) да се стабилизируют пазарите;
- г) да се гарантира снабдяването;
- д) да се гарантира, че доставяните продукти достигат до потребителите на разумни цени.

²⁸ Решение на Съда от 14 май 1997 г., *Florimex и VGB/Комисия*, съединени дела T-70/92 и T-71/92, ECLI:EU:T:1997:69, т. 153, потвърдено при обжалване с решение на Съда от 30 март 2000 г., C-265/97 P, ECLI:EU:C:2000:170.

само на онези, които са страни по споразумението, свързано с устойчивостта.

Пример: за да намалят употребата на пестициди с повече от това, което се изисква от правото на ЕС и националното право, трима производители на царевица (представляващи само една малка част от производителите на пазара) се договарят с производител на фуражи, че ще преминат към методи на биологично производство. Тъй като това ще увеличи разходите им, те се договарят, че тримата производители на царевица ще фиксират цените за период от две години. След една година прилагане на споразумението за устойчивост тримата производители на царевица разбират, че са подценили степента, в която преминаването към биологично производство ще увеличи разходите им, и че ценовата премия не покрива допълнителните разходи. Поради това тримата производители на царевица намаляват приходите си, за да покрият тези разходи, тъй като не могат да увеличат фиксираната цена.

В този случай спадът на приходите се дължи единствено на неправилно изчисление от страна на тримата производители на царевица. Освен това той оказва влияние само върху ограничен брой производители. В резултат на това няма вероятност той да застраши постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС.

- (166) Последните три цели, посочени в член 39 от ДФЕС, са свързани със стабилността на пазарите, гарантирането на снабдяването и осигуряването на разумни цени за потребителите. Тези цели често са свързани.

Пример: няколко производители на зърно, формиращи 80 % от зърното, произвеждано в съответния географски район, се съгласяват да спрат продажбата на семена, третирани с определен вид химически пестицид, за период, който е необходим за модифицирането на производствения им процес, и да продадат наличните си запаси от зърно. Тъй като производителите са отговорни за голям дял от производството на семена, това създава недостиг на продукти за преработвателите, които използват зърното, и тази нестабилност води до повишаване на цената на хляба. Вероятно е това да застраши постигането на целите за гарантиране на снабдяването и за разумни цени за потребителите.

- (167) Прагът по член 210а, параграф 7 за застрашаване на постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС, следва да бъде висок. Ако постигането на тези цели е застрашено всеки път, когато някое споразумение за устойчивост оказва дори леко въздействие върху една от тези цели, това би било в противоречие с духа на член 210а и съдебната практика на Съда на Европейския съюз относно необходимостта от баланс между петте цели на ОСП.

- (168) Освен това целта за гарантиране на снабдяването е различна от целта за самостоятелно задоволяване на потребностите²⁹. Продоволствената сигурност е пряко зависима от сигурността на доставките, но не непременно чрез най-голямото възможно разнообразие от сегменти за едни и същи храни. Ако споразумение за устойчивост води до намаляване на пазарните дялове на сегменти с по-малко устойчивост на същите селскостопански продукти, това не застрашава задължително постигането на целта за сигурност на доставките. По подобен начин целта за „разумни цени“ не трябва да се разбира като означаваща възможно най-ниска цена³⁰.
- (169) Застрашаването на постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС, също така е отделно от изключването на конкуренцията. В някои ситуации може да се стигне до изключване на конкуренцията, без да бъде застрашено постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС. Освен това постигането на тези цели може да бъде застрашено, дори ако конкуренцията не е изключена.

8.2 Изключване на конкуренцията

- (170) С член 210а, параграф 7 също така на националните органи за защита на конкуренцията и на Комисията се позволява да се намесват след сключването или прилагането на споразумение за устойчивост, когато това е необходимо, за да се предотврати изключване на конкуренцията.
- (171) Оценката на съответния орган за защита на конкуренцията дали с дадено споразумение за устойчивост се изключва конкуренцията, е различна от оценката дали споразумението за устойчивост е необходимо за постигането на стандарта за устойчивост. Това означава, че ограничаването на конкуренцията в споразумение за устойчивост може да е необходимо за постигане на стандарт за устойчивост, и все пак да изключва конкуренцията. Не може да се твърди обаче, че всяко ограничение на конкуренцията задължително изключва конкуренцията, тъй като това би направило изключването по член 210а, параграф 1 безпредметно. От това следва, че изключването на конкуренцията трябва да бъде достатъчно сериозно, за да оказва по-силно влияние от факта, че споразумението за устойчивост удовлетворява теста за необходимост по член 210а, параграф 1.
- (172) Както беше обяснено по-горе, понятието за изключване на конкуренцията се различава и от понятието за застрашаване на постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС, по-специално онези, свързани с разумните цени и гарантирането на снабдяването. Поради това прагът за изключване на конкуренцията трябва да бъде висок, за да се избегне припокриването на двете различни основания за последваща интервенция.
- (173) Възможно е да е налице изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7, ако дадено споразумение за устойчивост води до изключване на конкурентни продукти, които биха могли да задоволят значителна част от търсенето на потребителите. Това включва продукти,

---

²⁹ Решение от 15 юли 1963 г., Германия/Комисия, дело 34/62, ECLI:EU:C:1963:18.

³⁰ Решение от 14 юли 1994 г., Гърция/Съвет, C-353/92, ECLI:EU:C:1994:295.

при които се постига по-висок стандарт за устойчивост от този, определен в споразумението, или продукти, при които не се постига толкова висок стандарт за устойчивост (независимо дали ограничението засяга стоки, доставяни от страните по споразумението за устойчивост или от трети страни).

- (174) Такъв може да бъде случаят например ако дадено споразумение за устойчивост възпрепятства въвеждането на алтернативни продукти, които отговарят на по-висок стандарт за устойчивост от този, установен в споразумението за устойчивост, и за които има значително потребителско търсене.
- (175) Възможно е също така да има изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7, ако дадено споразумение за устойчивост изключва хранителни продукти с по-нисък стандарт от този на споразумението за устойчивост, които обаче отговарят на задължителните стандарти за храни и за които има значително потребителско търсене.
- (176) Въпреки това фактът, че продукти, които отговарят на по-ниски стандарти за устойчивост, са изтеглени от пазара, не означава изключване на конкуренцията по смисъла на член 210а, параграф 7, ако продуктите са изтеглени, защото потребителите все повече търсят по-устойчиви продукти. Следователно е необходимо да се прецени дали изключването на конкуренцията се дължи на предпочитанията на потребителите към устойчиви продукти, или вместо това споразумението за устойчивост е наложило изтеглянето на продукт, за който има значително незадоволено потребителско търсене.
- (177) По правило рискът от изключване на конкуренцията е свързан с равнището на концентрация на даден пазар. Дали конкуренцията е изключена, зависи и от степента на конкуренция, която е съществувала преди споразумението, свързано с устойчивостта. В случаите, в които конкуренцията вече е била слаба (например поради относително малкия брой конкуренти или поради наличието на пречки за навлизане на пазара), дори незначително намаляване на конкуренцията, дължащо се на споразумението за устойчивост може да изключи конкуренцията.
- (178) Пазарното покритие на споразумението за устойчивост вероятно ще бъде фактор при вземането на решение за интервенция съгласно член 210а, параграф 7. Когато комбинираните пазарни дялове на страните по споразумението за устойчивост не надвишават 15 % в случай на хоризонтални споразумения и 30 % в случай на вертикални споразумения, е малко вероятно споразумението да изключва конкуренцията³¹.
- (179) Когато комбинираните пазарни дялове на страните по споразумението за устойчивост надвишават горепосочените прагове, оценката дали споразумението, свързано с устойчивостта, изключва конкуренцията следва да се извършва за всеки отделен случай в зависимост от степента, в която

---

³¹ За повече подробности относно изчисляването на пазарните дялове вж. (по аналогия) раздел 4 от Известието на Комисията относно определението на съответния пазар по смисъла на общностното право на конкуренция.

потребителското търсене не е задоволено. Самият факт, че дадено споразумение за устойчивост обхваща целия пазар, сам по себе си не води непременно до изключване на конкуренцията.

Пример 1: птицевъди, които съставляват около 50 % от пазара, се договарят да сключат споразумение за закупуване с цел съвместно снабдяване с фуражи за птиците с по-високо качество. Благодарение на спестените разходи чрез съвместното закупуване производителите успяват да поддържат цена на фуража, която е приблизително еднаква с цената на фуража за домашни птици, който не е обхванат от споразумението, свързано с устойчивостта. Те се договарят също така да финансират съвместна рекламна кампания за повишаване на осведомеността относно това, че по-добре хранените домашни птици са по-добри за здравето на хората и с оглед на хуманното отношение към животните. В резултат на тази кампания повечето потребители решават да преминат към купуване на птиче месо от по-качествено хранени птици. Това увеличение на търсенето стимулира други производители да се присъединят към споразумението и да променят производствените си методи. По-конкретно, съвместното закупуване привлича по-малките производители да спазват по-високия стандарт, тъй като в противен случай те не биха могли да си позволят да купуват фуражите с по-високо качество. В резултат на това към спазване на по-устойчивия стандарт преминават производители, представляващи над 90 % от общото предлагане.

Въпреки че споразумението отстранява от пазара почти всички пилета, отглеждани по по-малко устойчив начин, малко вероятно е то да доведе до интервенция от страна на съответния орган за защита на конкуренцията. Член 210а, параграф 7 няма за цел да възпрепятства споразумения, които са толкова ефективни в осигуряването на ползи за устойчивостта, че повечето потребители да желаят да купуват продукти със същия стандарт за устойчивост и други оператори на пазара да възприемат този стандарт.

Пример 2: производители на пуйки, които формират 60 % от пазара, решават да подобрят условията на живот на отглежданите от тях пуйки, като въведат нов стандарт за хуманно отношение към животните, надхвърлящ предписанията на задължителното право. За целта е необходимо да се увеличи жизненото пространство на пуйките и да се инсталират системи за подновяване на въздуха и пречистване на водата. Новият стандарт за устойчивост включва и хранене на пуйките само с висококачествени продукти. Производителите се договарят да прилагат ценова премия, за да покрият разходите си.

Ценовата премия е със 150 % по-висока от цената на пуйките, отглеждани по по-малко устойчив начин. Това увеличение е необходимо предвид големите допълнителни разходи, свързани с новия стандарт. По-високата цена на устойчиво отглежданите пуйки води до това, че производителите на неустойчиво отглеждани пуйки (възлизащи на 40 % от пазара) също увеличават цената си с 60 %.

Проучванията на пазара показват, че в резултат на споразумението между 15 и 20 % от потребителите на пуйки декларират, че вече не могат да си

позволят неустойчиво отглеждани пуйки, поради което са възпрепятствани да купуват каквито и да било пуйки.

В резултат на това потребителите, които са били готови да платят само за по-евтината — и по-малко устойчива — алтернатива, вече няма да имат достъп до пуйки, тъй като не могат да си позволят 150-процентното увеличение на цената. Подобна ситуация вероятно ще доведе до интервенция на съответния орган по конкуренция.

8.3 Процедурни аспекти

- (180) Когато споразумение за устойчивост обхваща само една държава членка, решение съгласно член 210а, параграф 7 може да вземе националният орган за защита на конкуренцията на тази държава членка. Когато дадено споразумение за устойчивост обхваща повече от една държава членка, решение съгласно член 210а, параграф 7 може да вземе единствено Комисията.
- (181) Когато преценява дали да приложи член 210а, параграф 7, Комисията ще разчита на собственото си наблюдение на пазара и на становищата, представени от всяко физическо или юридическо лице. Всяко физическо или юридическо лице, което разполага с информация за споразумение за устойчивост може да информира Комисията или съответния национален орган за защита на конкуренцията чрез подходящата национална процедура. Становището трябва да съдържа информация за съдържанието на споразумението за устойчивост страните по него и основанията, на които се основават твърденията. Комисията може да поиска необходимата допълнителна информация от страните по споразумението за устойчивост в рамките на два месеца след започването на официалното разследване, като се съобразява с поверителността на търговската информация.
- (182) Ако Комисията е започнала разследване, тя обикновено произнася своето решение в рамките на шест месеца от датата на започване на разследването или в рамките на шест месеца от датата, на която е получила необходимата информация. В периода между започването на разследването и произнасянето на решение страните са свободни да продължат да прилагат споразумението, свързано с устойчивостта.
- (183) Ако Комисията установи, че конкуренцията е изключена или че постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС, е застрашено, тя може да предприеме следните мерки:
- а) **ако споразумението за устойчивост е сключено, но все още не се прилага**, и в него не могат да бъдат внесени изменения, за да се удовлетворят условията за изключване съгласно член 210а, Комисията има право да приеме решение, с което да разпорежи споразумението да не се прилага;

б) **ако споразумението за устойчивост вече се прилага, Комисията може да реши, че в бъдеще страните следва:**

- да внесат изменения в споразумението за устойчивост, в случай че изменението на въпросното споразумение би било достатъчно за преодоляване на изключването на конкуренцията или застрашаването на постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС;
- да прекъснат спазването или да прекратят споразумението, за устойчивост, в случай че изменението на въпросното споразумение не би било достатъчно, за да се отстрани изключването на конкуренцията или застрашаването на постигането на целите, посочени в член 39 от ДФЕС, чрез изменение на споразумението, свързано с устойчивостта.

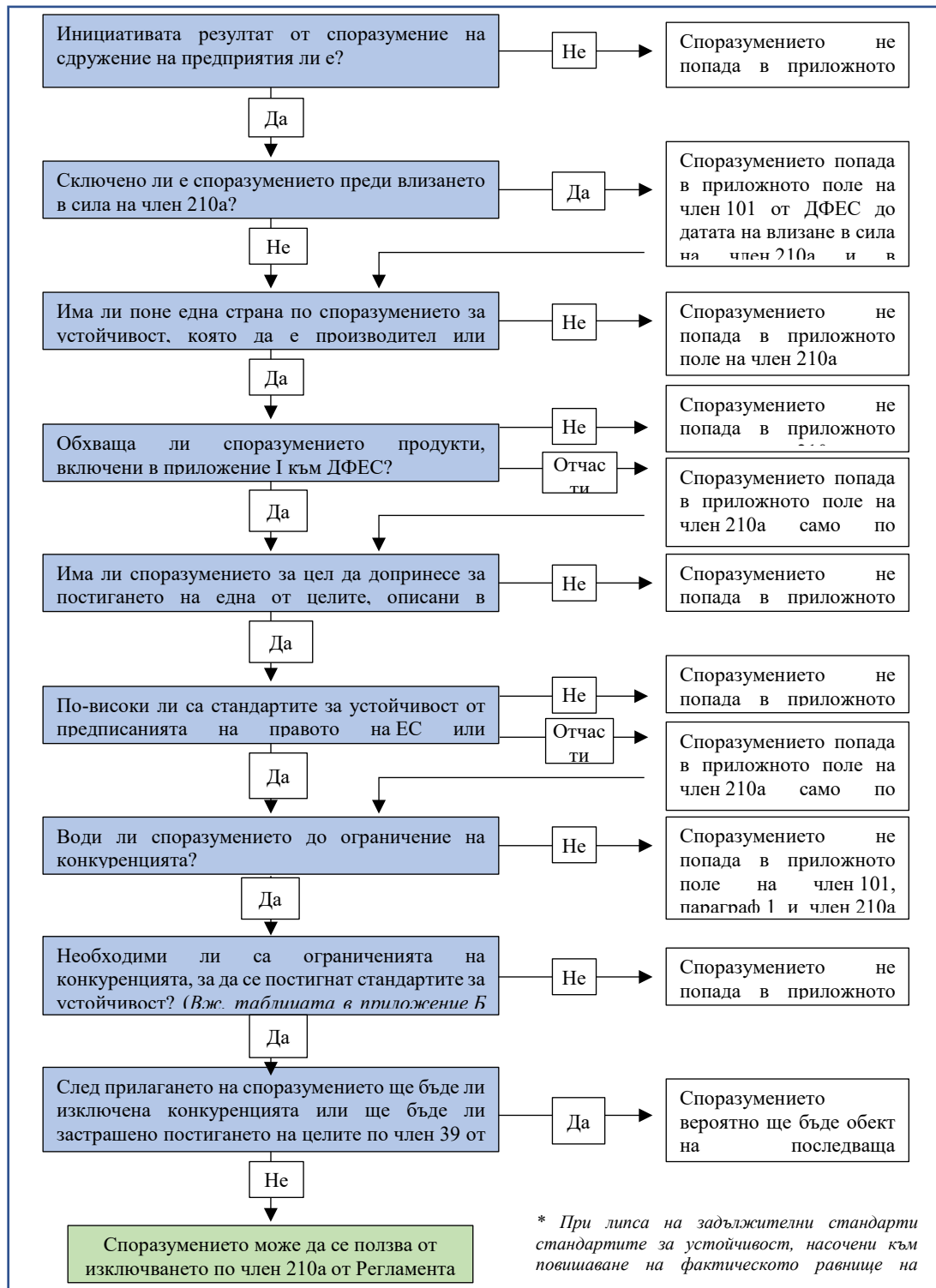
(184) След решението на Комисията, че спазването на споразумението за устойчивост следва да бъде прекъснато, споразумението за устойчивост вече няма да бъде изключено от прилагането на член 101, параграф 1 от ДФЕС. Ако страните по споразумението за устойчивост продължат да изпълняват споразумението за устойчивост след датата на решението, след тази дата може да се започне производство по член 101 от ДФЕС по отношение на изпълнението на споразумението, свързано с устойчивостта.

9 ДОКАЗАТЕЛСТВЕНА ТЕЖЕСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА УСЛОВИЯТА ПО ЧЛЕН 210А

(185) Ако съответните страни искат да се възползват от изключването по член 210а, параграф 1, те носят отговорността да докажат, че условията по този член са изпълнени.

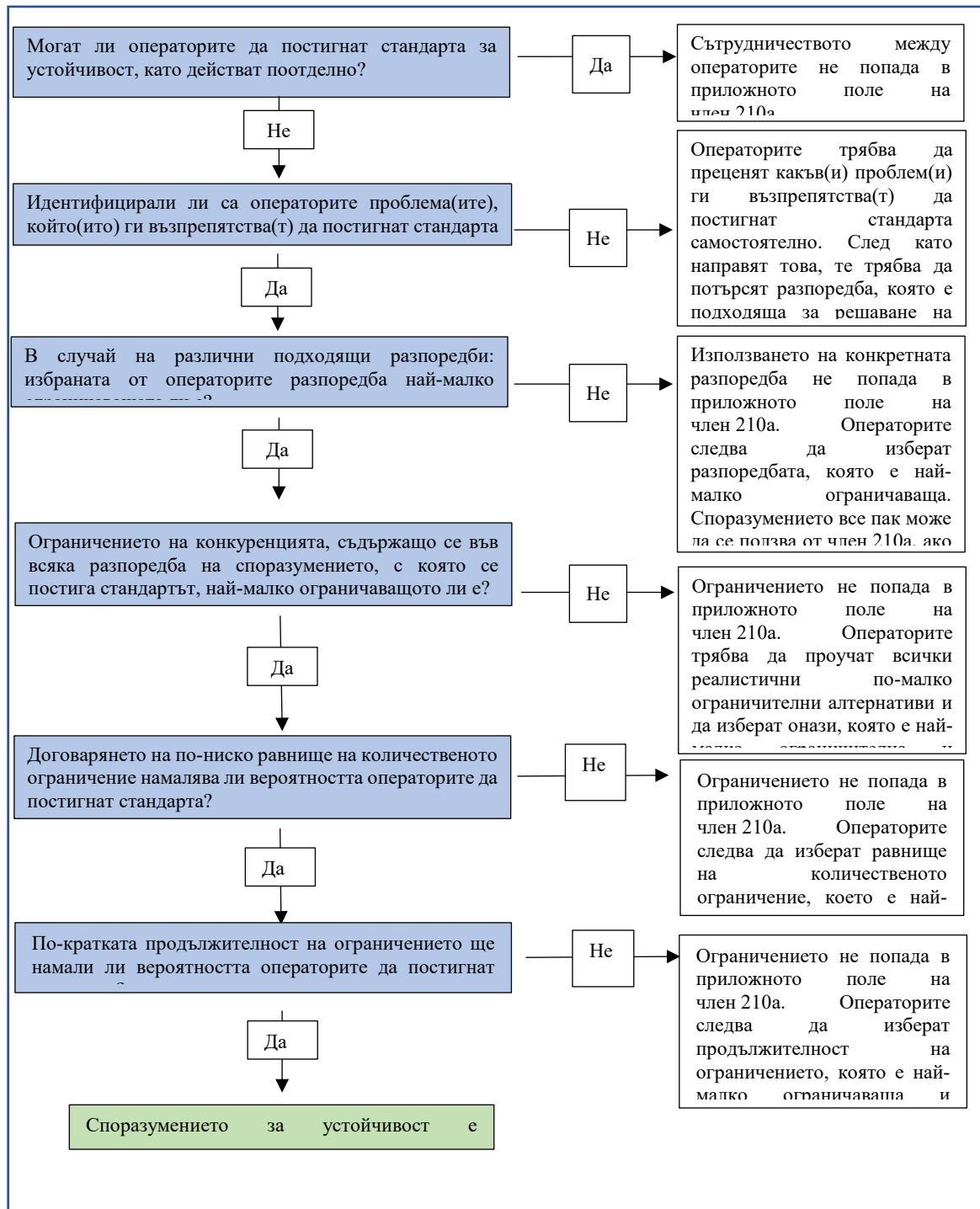
(186) Частни лица също могат да оспорят, че дадено споразумение за устойчивост отговаря на условията по член 210а в рамките на производство пред съответния орган за защита на конкуренцията. В тези случаи частните лица носят отговорността да докажат, че споразумението за устойчивост не отговаря на тези условия.

Приложение А — Блок-схема на оценката по член 210А

ПРИЛОЖЕНИЕ Б — БЛОК-СХЕМА НА ОЦЕНКАТА ПО ТЕСТА ЗА НЕОБХОДИМОСТ

ПРИЛОЖЕНИЕ В — РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

Термин	Определение
Споразумение	Всеки вид споразумение, решение или съгласувана практика на производители (между производители или между производители и други оператори на различни равнища на производството, преработката и търговията във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти), което или която е свързано(а) с производството или търговията със селскостопански продукти, независимо от формата на сътрудничество.
Обща селскостопанска политика (ОСП)	Общата селскостопанска политика е селскостопанската политика на Европейския съюз.
Регламент за ООП	Регламент (ЕС) № 1308/2013 за установяване на общата организация на пазарите на селскостопански продукти ³² .
Съд	Съдът на Европейския съюз, включително Общия съд.
Непреодолима сила	Необичайни обстоятелства извън контрола на производителя или оператора, чиито последици, въпреки че полага цялата дължима грижа, производителят не би могъл да избегне, освен с цената на прекомерни жертви.
Хоризонтално споразумение	Споразумение между икономически оператори на едно и също равнище на веригата на доставки, например споразумение между селскостопански производители.
Задължителен стандарт	Стандарт, в който се определят нивата, веществата, продуктите или техниките, които трябва да бъдат постигнати или избягвани от отделните производители или други оператори, с изключение на стандартите или целите, които не са правно обвързващи за отделните производители или оператори.

³²

Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

Национален стандарт	Задължителен стандарт, определен на национално равнище, с изключение на стандартите или целите, които са правно обвързващи в рамките на държава членка или територия на държава членка, но не са правно обвързващи за отделните производители или оператори.
Оператор	Производител, растениевъд, преработвател, преобразуващо предприятие, спекулант, търговец на едро или търговец на дребно, участващ във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти.
Производител	Производител на селскостопански продукти, включени в приложение I към ДФЕС.
Споразумение, свързано с устойчивостта	Споразумение, което има за цел да се приложи стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на ЕС или националното право.
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
Предприятие	Всяко образувание, което извършва икономическа дейност, независимо от своя правен статут и начин на финансиране. Едно предприятие може да се състои от няколко юридически лица.
Стандарт на ЕС	Задължителен стандарт, установен на равнището на ЕС, с изключение на стандартите или целите, които са задължителни за държавите членки, но не са правно обвързващи за отделните предприятия.
Вертикално споразумение	Споразумение между оператори на различни равнища на веригата за доставки, например споразумение, по което страна са както производители, така и други оператори във веригата за доставки на селскостопански хранителни продукти.

ПРИЛОЖЕНИЕ Г — ЧЛЕН 210А ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1308/2013 — ВЕРТИКАЛНИ И ХОРИЗОНТАЛНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА УСТОЙЧИВОСТ

„1 Член 101, параграф 1 от ДФЕС не се прилага за споразуменията, решенията и съгласуваните практики на производители на селскостопански продукти, които са свързани с производството или търговията със селскостопански продукти и които имат за цел да прилагат стандарт за устойчивост, по-висок от предписанията на правото на Съюза или националното право, при условие че тези споразумения, решения и съгласувани практики налагат само ограничения на конкуренцията, които са необходими за постигането на този стандарт.

2. Параграф 1 се прилага към споразуменията, решенията и съгласуваните практики на производителите на селскостопански продукти, към които няколко производители са страна или към които един или повече производители и един или повече оператори на различни равнища на производството, преработката и търговията във веригата за доставка на храни, включително разпространението, са страна.

3. За целите на параграф 1 „стандарт за устойчивост“ означава стандарт, който има за цел да допринесе за постигането на една или повече от следните цели:

а) цели в областта на околната среда, включително смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него; устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите; преход към кръгова икономика, включително намаляване на хранителните отпадъци, предотвратяване и контрол на замърсяването; както и защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите;

б) производство на селскостопански продукти по начини, по които се намалява употребата на пестициди и се управляват рисковете, произтичащи от такава

употреба, или се намалява опасността от антимикробна резистентност в селскостопанското производство; и

в) здравето на животните и хуманното отношение към животните.

4. Споразуменията, решенията и съгласуваните практики, изпълняващи условията, посочени в настоящия член, не се забраняват, нито се изисква предварително решение за тази цел.

5. Комисията издава насоки за операторите относно условията за прилагане на настоящия член до 8 декември 2023 г.

6. Считано от 8 декември 2023 г., производителите, посочени в параграф 1, могат да поискат от Комисията становище относно съвместимостта на споразуменията, решенията и съгласуваните практики, посочени в параграф 1, с настоящия член. Комисията изпраща на заявителя становището си в срок от четири месеца от получаването на пълното искане.

Ако Комисията установи по всяко време след издаване на становището, че вече не са изпълнени условията, посочени в параграфи 1, 3 и 7 от настоящия член, тя обявява, че член 101, параграф 1 от ДФЕС се прилага в бъдеще към въпросното споразумение, решение или съгласувана практика, и информира за това производителите.

Комисията може да измени съдържанието на становище, по своя собствена инициатива или по искане на държава членка, по-специално ако заявителят е предоставил неточна информация или е злоупотребил със становището.

7. Националният орган за защита на конкуренцията, както е посочен в член 5 от Регламент (ЕО) № 1/2003, може в отделни случаи да реши, че в бъдеще едно или повече от споразуменията, решенията и съгласуваните практики, посочени в параграф 1, трябва да бъдат променени, прекратени или изобщо да не се прилагат, ако сметне такова решение за необходимо за защита на конкуренцията или ако счете, че е застрашено постигането на целите, определени в член 39 от ДФЕС.

При споразумения, решения и съгласувани практики, включващи повече от една държава членка, посоченото в първа алинея от настоящия параграф решение се взема от Комисията, без да се прилагат процедурите, посочени в член 229, параграфи 2 и 3.

Когато предприема действия съгласно първа алинея от настоящия параграф, националният орган за защита на конкуренцията информира писмено Комисията след началото на първото формално действие в рамките на разследването и уведомява Комисията за произтичащите решения без забавяне след приемането им.

Решенията съгласно настоящия параграф започват да се прилагат не по-рано от датата, на която са съобщени на засегнатите предприятия.“

ПРИЛОЖЕНИЕ Д — ПРИМЕРИ ЗА ОГРАНИЧЕНИЯ НА КОНКУРЕНЦИЯТА

1. Ограничения, свързани с цената

Споразуменията за устойчивост, които пряко или косвено ограничават свободата на една от страните да договаря цената, на която купува или продава даден продукт, има вероятност да ограничават конкуренцията.

Пример 1: при определена технология за отглеждане на ориз се използва по-малко вода в сравнение с традиционните техники за отглеждане на ориз, не се използват изкуствени торове и не се прилагат пестициди. Използването на тази технология допринася за устойчиво използване и опазване на ландшафта, водите и почвите и за намаляване на употребата на пестициди. Търговец на зърно на едро се договаря с кооперация за производство на ориз, че ще плаща премия на тон над референтната цена за ориз от сорта Arborio, отглеждан по тази технология. Премията се изчислява въз основа на съставен индекс на цените на стоките. Кооперацията е свободна да произвежда ориз по традиционни методи и може да продава на други клиенти толкова ориз, колкото желае.

Малко вероятно е премията да ограничи конкуренцията. Това е просто договорена между купувач и продавач формула за определяне на цената, на която купувачът купува продукта от продавача.

Пример 2: неправителствена организация (НПО), която популяризира технологията за отглеждане на ориз, посочена в първия пример, разработва знак за качество, който да се използва при предлагането на пазара на ориз от сорта Arborio, произведен с помощта на тази технология за отглеждане. Тя издава на търговци на едро и производители лицензи за знака за качество. Сред условията за използване на знака за качество е търговецът на едро на зърно да заплаща премия на тон над референтната цена, посочена в първия пример.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че в този пример търговецът на едро на зърно ще плати същата цена като цената в първия пример, това вече не е резултат от пряко договаряне между купувача и продавача, а по-скоро от споразумение относно условията, при които едно образувание може да преговаря с независима трета страна.

Пример 3: група от кооперации за отглеждане на ориз, а не НПО, разработва знака за качество и премията, за да насърчи разпространението на технологията за отглеждане на ориз.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че в този случай страните са купувачи и продавачи, всеки продавач се споразумява за цена, на която и други продавачи ще продават своите продукти.

Пример 4: с цел да се насърчи възприемането от потребителите на ориза, произведен чрез технологията на отглеждане, посочена в горните примери, кооперация и търговец на дребно се договарят цената за препродажба на ориз от сорта Arborio, носещ знака за качество, да не надвишава с повече от определен

процент средната цена, която търговецът на дребно начислява за ориза от сорта Arborio.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като ограничава свободата на търговеца на дребно да определя цената, на която препродава ориза на своите клиенти. Освен това, понеже максималната цена за препродажба се определя въз основа на цената на други видове ориз от сорта Arborio, това ограничава свободата на търговеца на дребно също така по отношение на цената на тези други видове ориз от сорта Arborio. Вместо да ограничи цената на ориза със знак за качество, търговецът на дребно би могъл да спази ценовия таван, като увеличи средната цена за препродажба на тези други видове ориз от сорта Arborio.

2. Ограничения, свързани с продукцията

Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава продукцията, са еквивалентни на споразумения, за устойчивост, с които се ограничава възможността на дадена страна да определя цените. Ако количеството, което се предлага на пазара, се намали, а търсенето остане същото, ефектът вероятно ще бъде, че цените ще се повишат.

Пример 1: в желанието си да допринесе за смекчаване на последиците от изменението на климата и за възстановяване на биологичното разнообразие, една неправителствена организация се споразумява с отделни земеделски стопани да наеме 20 % от обработваемата им земеделска земя. НПО ще остави земята под угар, за да се увеличи биологичното разнообразие на местността. Въздействието на тези споразумения ще бъде намаляване на площта на земята, която отделните земеделски стопани използват във всеки един момент, и по този начин ще се намалят техните добиви (макар че това може да допринесе за други дейности, като например производството на мед).

Малко вероятно е това да ограничи конкуренцията, тъй като на практика става въпрос само за сделка с недвижим имот. Земеделските стопани остават свободни да използват земята, която им остава, както намерят за добре.

Пример 2: в този пример вместо НПО да наема земя, група земеделски стопани, които отглеждат сходни култури в един и същ регион, се споразумяват да заделят поне 20 % от обработваемата си земеделска земя за използване като екологично насочени площи. Въздействието от това е намаляване на площта на земята, която земеделските стопани използват във всеки един момент, и съответно намаляване на техните добиви (макар че това може да допринесе за други дейности, като например производството на мед).

Това вероятно ще ограничи конкуренцията, защото земеделските стопани се съгласяват да ограничат площта на земята, която всеки от тях използва за производство.

Пример 3: като част от регионална инициатива за хуманно отношение към животните, целяща да подобри условията на живот на свинете, участващите земеделски стопани са задължени да увеличат значително площта на прасе в своите стопанства над законоустановения минимум. Поради националното законодателство повечето земеделски стопани се затрудняват да увеличат площта, предназначена за отглеждане на свине. В резултат на това участващите земеделски стопани ще намалят броя на свинете, отглеждани на закрито през дадена година. Поради това инициативата ще гарантира, че земеделските стопани ще получат плащане, което да ги компенсира за инвестициите им и за намалената им продукция.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като участващите земеделски стопани по подразбиране се съгласяват да отглеждат по-малък брой свине.

3. Ограничения, свързани с входящите ресурси

Споразуменията за устойчивост, с които се ограничава избора на входящи ресурси, може да повлияят на производствените разходи (което от своя страна влияе на цената, на която продуктът може да бъде продаден с печалба) или да ограничат вида на продуктите, които могат да бъдат произвеждани (тъй като потенциално ограничават способността на производителя да задоволи потребителското търсене).

Пример 1: група млекопреработвателни кооперации разработва знак за качество за сирена, при който се изисква производителите да удостоверяват, че млякото, използвано в техните сирена, е произведено изключително по определени „биодинамични“ методи, които надхвърлят стандартите за биологично земеделие съгласно правото на ЕС . Участващите производители на сирене са свободни да произвеждат други сирена от мляко, което не е произведено по тези биодинамични методи.

Малко вероятно е това да ограничи конкуренцията. Въпреки че в споразумението се посочва използването на определени суровини, участващите производители на сирене са свободни да произвеждат сирена, използвайки други източници на мляко.

Пример 2: група млекопреработвателни кооперации разработва знак за качество на сирената, при който от производителите се изисква да удостоверят, че млякото, използвано в сиренето, е произведено единствено чрез прилагане на биодинамичните методи, посочени в първия пример. За разлика от първия пример обаче при знака за качество се изисква цялото мляко, използвано в млекопреработвателното предприятие, да е произведено по биодинамични методи, за да се гарантира, че няма смесване на биодинамично произведено мляко с други видове мляко.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като премахва свободата на участващите млекопреработвателни предприятия да използват за производството на сирена, които не носят знака за качество, мляко, произведено по биодинамични методи.

4. Ограничения, свързани с клиенти, доставчици или територии

Споразумения за устойчивост, в които от предприятието се изисква да не продава на определени клиенти или групи от клиенти, или да не продава извън определена територия или на определени територии, вероятно ще ограничат конкуренцията. Споразуменията за устойчивост, в които се изисква поемане на задължение да не се купува от други доставчици или от други територии, също вероятно ще ограничат конкуренцията. Същото важи и за споразумения за устойчивост, в които се ограничава възможността на конкурентни продавачи да продават на определени клиенти или територии или да купуват от определени доставчици или територии.

Когато такива споразумения за устойчивост са между доставчик и препродавач, въпросът дали е вероятно споразумението за устойчивост да ограничи конкуренцията, ще зависи от позицията на доставчика и на препродавача на съответните им пазари. Например ако на даден доставчик се пада голям дял от доставките за търговците на дребно на съответния пазар, споразумение за устойчивост между търговец на дребно и доставчик, което ограничава свободата на доставчика да продава на други търговци на дребно, може да ограничи конкуренцията, ако други търговци на дребно не могат да получат необходимите доставки в резултат на споразумението, свързано с устойчивостта. Аналогично, ако на търговец на дребно се пада голям дял от покупките на даден продукт, споразумение за устойчивост, което ограничава способността му да се снабдява от други доставчици, може да ограничи способността на тези доставчици да продават своите продукти. Освен това, въпреки че едно отделно споразумение за устойчивост между търговец на дребно и доставчик само по себе си може да не е ограничително, ако други търговци на дребно и доставчици, на които се пада голям дял от доставките или покупките на пазара, също са сключили подобни споразумения за устойчивост въздействието на тези споразумения за устойчивост като цяло може да доведе до ограничаване на конкуренцията.

Пример 1: сдружение за регионално развитие разработва инициатива за агротуризм с цел опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, като същевременно отговаря на нарастващото потребителско търсене на устойчив туризъм. Участващите стопанства се съгласяват да засадят на определен процент от земята си цъфтящи растения, които подпомагат популацията на насекомите и същевременно правят пейзажа по-привлекателен. В замяна те получават възнаграждение или субсидии от фонд, който се финансира от участващите търговци на дребно, преработватели на храни и ресторанти. Тези предприятия получават правото да използват специално лого с цветя и са включени в местни

туристически материали, в които се изтъкват устойчивите предприятия в района. Участието е доброволно и е отворено за всички стопанства и предприятия в региона.

Малко вероятно е това да ограничи конкуренцията. Споразумението за устойчивост не е пряко свързано с никакви параметри на конкуренцията. Въпреки че логото с цветя и схемата за реклама може да окаже въздействие върху рентабилността на стопанства или върху способността на местните предприятия да привличат клиенти, схемата е доброволна и отворена за всички.

Пример 2: в този пример същата схема за агротуризм се въвежда в регион, който се простира през границата на две държави членки. Стопанствата обикновено снабдяват клиенти от двете страни на границата, а туристите, които посещават региона, обикновено посещават дестинации от двете страни на границата. Схемата е достъпна само за стопанства и предприятия в една от двете държави членки.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията. За разлика от първия пример, в който участието беше достъпно за всички, в този случай могат да участват само стопанства и предприятия от едната страна на границата. Тъй като схемата може да засегне както рентабилността на участващите стопанства, така и способността на участващите предприятия да привличат клиенти, има вероятност тя да ограничи конкуренцията спрямо конкурентните стопанства и предприятия от другата страна на границата.

Пример 3. За да се намали разхищението на храни, група кооперации разработва кодекс за добро поведение, в който подробно са описани стъпките, които селскостопанските производители, преработвателите и търговците на дребно трябва да предприемат, за да намалят хранителните отпадъци. Кодексът е разработен с участието на представители на академичните среди и НПО и не облагодетелства конкретни селскостопански производители, преработватели или търговци на дребно. Участието е доброволно.

Малко вероятно е това да ограничи конкуренцията. Участието е доброволно и кодексът не третира дискриминационно някои участници за сметка на други.

Пример 4: в този пример, като част от кодекса, описан в пример 3, членовете на кооперацията се договарят да продават продукцията си само на търговци на дребно, които са се присъединили към кодекса.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията, тъй като неучастващите търговци на дребно вече няма да могат да купуват селскостопански продукти от толкова широк набор доставчици, както преди споразумението, свързано с устойчивостта.

5. Ограничения, свързани с обмена на информация

Споразуменията за устойчивост могат да включват обмен на непублична информация между конкуренти. Обменът на непублична информация е вероятно да ограничи конкуренцията, ако информацията би могла да окаже влияние върху начина, по който получателят се конкурира на пазара. Такава информация често се нарича „търговска информация с чувствителен характер“.

Основен принцип на конкуренцията е, че всяко предприятие трябва самостоятелно да определя своята търговска политика. Чрез обмен на търговска информация с чувствителен характер в рамките на споразумение за устойчивост конкуриращите се предприятия могат да премахнат несигурността за това как ще реагират на пазара. Това може да улесни постигането на общо споразумение за това как да се държат на пазара, като по този начин се намали или премахне конкуренцията между тях.

Дали информацията, обменена в рамките на дадено споразумение за устойчивост, може да бъде търговска информация с чувствителен характер, зависи от естеството на информацията и от контекста, в който тя се разкрива. Някои видове информация са чувствителни от гледна точка на конкуренцията по своята същност. Например информацията, свързана с намеренията за ценообразуване или стратегическите планове на даден оператор, обикновено е търговска информация с чувствителен характер, тъй като конкурентите, които се сдобият с нея, могат да адаптират конкурентното си поведение в съответствие с нея.

Друга информация може да бъде търговска информация с чувствителен характер в зависимост от това колко подробна е тя. Колкото по-конкретна е информацията, толкова по-вероятно е конкурентните субекти да могат да я използват, за да предвидят намеренията на конкурента си.

По подобен начин давността на информацията може да определи дали тя е търговска информация с чувствителен характер. Колкото по-стара е информацията, толкова по-малка е вероятността тя да разкрие предвиденото поведение на конкурентите или да спомогне за постигането на общо разбиране за това как да се конкурират на пазара.

В други случаи определена информация може да е решаваща, за може дадено предприятие да се конкурира. В такива ситуации споразуменията за устойчивост, които ограничават възможността на някои предприятия да имат достъп до подобна информация, могат да затруднят конкуренцията на изключените предприятия или да създадат пречки за навлизането на нови участници на пазара или за разрастването на други конкурентни предприятия.

Пример 1: през всяко лято има периоди, в които количеството на някои зеленчуци надвишава търсенето, в резултат на което определена част от реколтата на полето или в складовете се разваля. За да се намалят тези отпадъци, група кооперации събира информация за засадените площи и добивите от вид зеленчук през изминалата година, както и за количеството на отпадъците след прибиране на

реколтата във всички членуващи земеделски стопанства. Прави се обобщение на тази информация на регионално равнище и то се публикува на публично достъпен уебсайт. Кооперациите изготвят съвместна препоръка за своите членове за това как да се справят с отпадъците от реколтата въз основа на най-добрите практики на своите членове.

Малко вероятно е това да ограничи конкуренцията. Информацията в този случай е за минали периоди и е обобщена, поради което е малко вероятно дадено земеделско стопанство да е в състояние да предвиди в детайли какво ще направят неговите конкуренти на пазара.

Пример 2: в този случай групата кооперации се споразумява, че преди всеки сезон на засаждане всеки член на кооперацията ще докладва плана си за засаждане на своята кооперация. Кооперациите ще публикуват незабавно индивидуалните планове за засаждане на публично достъпен уебсайт, така че всяко земеделско стопанство ще може да коригира плановете си за засаждане, за да се избегне свръхпроизводство, което би довело до хранителни отпадъци.

Има вероятност тази схема да ограничи конкуренцията. Информацията, която се обменя, е с чувствителен характер (бъдещи планове), подробна, необобщена и актуална, което позволява на всяка кооперация да знае какво нейните конкуренти планират да произвеждат през следващия сезон и съответно да намали производството си.

Пример 3: в този пример, вместо да обменят планове за засаждане, за да намалят хранителните отпадъци, като гарантират, че търсенето и предлагането са по-балансирано, кооперациите обменят информация за седмичните си доставки до конкретни клиенти.

Тази схема също вероятно ще ограничи конкуренцията. Засегнатата информация (обем на продажбите и самоличностите на клиентите) е с чувствителен характер, а данните са актуални. Обменът на тези данни би улеснил кооперациите да постигнат мълчаливо съгласие, че не трябва да се конкурират енергично за определени клиенти.

За повече информация относно анализа на споразуменията за устойчивост съгласно член 101 от ДФЕС (включително споразуменията, които не попадат в обхвата на член 210а) вж. раздел 9 от Хоризонталните насоки³¹.

6. Ограничения, свързани с начина, по който се определят стандартите за устойчивост

В някои случаи начинът, по който се определя стандартът за устойчивост, може сам по себе си да доведе до ограничаване на конкуренцията. По-специално, опасения могат да възникнат, когато участието в стандарт за устойчивост дава на участниците конкурентно предимство пред неучастващите в него или когато начинът, по който се определя стандартът, може да даде на някои участници предимства пред други участници. Опасения могат да възникнат и когато приемането на даден стандарт за

устойчивост по необходимост възпрепятства предприятията да приемат различни стандарти за устойчивост.

Пример 1: за да се борят с антимикробната резистентност, предприятия за семена и сдружение, представляващо производителите на тикви, разработват съвместно стандарт за борба с брашнестата мана, който намалява необходимостта от прилагане на антимикробни продукти по време на обработката на почвата. Земеделските стопани, които прилагат стандарта, имат право да използват определен знак за качество, а сдружението, представляващо производителите на тикви, инвестира в повишаване на осведомеността на потребителите относно антимикробната резистентност. Стандартът включва различни земеделски практики и изисква използването на сортове тикви, за които е доказано, че притежават определено равнище на устойчивост на брашнеста мана. В сдружението могат да членуват всички производители на тикви и предприятия за производство на семена, както и изследователи в тази сфера. Всички членове имат право да участват в разработването на стандарта. Заседанията на комитета по стандартизация на сдружението се предават на живо, а всички съответни подготвителни документи се публикуват на уебсайта на сдружението. Приемането на стандарта се подлага на гласуване от всички членове на сдружението, като всеки от тях има право на един глас. Участието в схемата за стандарта и знака за качество е доброволно.

Малко вероятно е това да ограничи конкуренцията. Възможността за взимане на участие в определянето на стандартите е предоставена за всички членове на сдружението, а стандартите се приемат по открит и прозрачен начин. Членовете на сдружението са свободни да избират дали да приемат стандарта.

Пример 2: в този случай фактите са същите като в пример 1, с изключение на това, че стандартът изисква използването на определени патентовани хибридни сортове, въпреки че други сортове предлагат подобна устойчивост на брашнеста мана.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че участието в стандарта е доброволно, кампанията за повишаване на осведомеността има за цел да накара производителите на тикви да се съобразят със стандарта. Тъй като стандартът дава предимство на определени сортове тикви пред други, това вероятно ще се отрази на конкуренцията както между производителите на тикви, така и между предприятията за семена. Освен това, като ограничава свободата на производителите на тикви да избират други сортове, стандартът би могъл да попречи на производителите на тикви да използват по-ефективни сортове, които биха намалили в още по-голяма степен нуждата от антимикробно третиране.

Пример 3: в този случай сдружението от пример 1 има различни правила и процедури за членство. В него могат да членуват не само всички производители на тикви, но и селекционери на семена, годишните такси се определят въз основа на годишния оборот на всеки член, а правото на глас се определя пропорционално на годишните такси на члена. В резултат на това малък брой големи предприятия

за семена контролират достатъчно гласове, за да приемат стандарта независимо от гласовете на производителите на тикви.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията. Процесът на определяне на стандартите ще стимулира големите предприятия за семена да предпочитат собствените си сортове пред тези на други производители на семена.

Пример 4: в този случай фактите са същите като в пример 1, с изключение на това, че сдружението, представляващо производителите на тикви, приема решение, с което изисква всички членове да приемат стандарта. Производителите на тикви, които не желаят да приемат стандарта, могат да напуснат сдружението, но по този начин ще загубят достъпа си до ценна маркетингова и техническа подкрепа.

Това вероятно ще ограничи конкуренцията. Въпреки че производителите на тикви могат да решат да не приемат стандарта, необходимостта да напуснат сдружението, за да го направят, създава вероятност много производители на тикви да приемат стандарта и в резултат на това да се ограничи конкуренцията по отношение на качеството и цената.